

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช ๒๕๓๐
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

ปริญญาณิพนธ์

ของ

เจริญ ขาวสีจวน

๒๖ ก.ย. ๒๕๓๗

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

มีนาคม ๒๕๓๗

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ดร. บรรชา รัตนวัย)

..... กรรมการ
(ผศ. พนเกียรติ ประถมบุตร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ดร. บรรชา รัตนวัย)

..... กรรมการ
(ผศ. พนเกียรติ ประถมบุตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. ทองเหมาะ จำปาเงิน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดี
ซึ่งจาก ดร.บรรชา รัตนชัย ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พูนเกียรติ ประถมบุตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และดร.ทองเหมาะ จำปาเงิน
ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา รองศาสตราจารย์หวน พันธุพันธ์ ดร.
พนมพร ชันขวิไชย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทกศักดิ์ สัมแสน และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี
สมพงษ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำในการสร้างแบบ
สอบถาม ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณดร.สุเทพ การุณลักษณ์ อาจารย์สุชาดา สุขขี อาจารย์สมจิตต์
รัตนอุดมโชค อาจารย์ประภาภรณ์ วิรัชชา ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับการทำ
วิจัย และอาจารย์เกษร ขาวสีจาน ที่ช่วยจัดพิมพ์เอกสาร ตลอดจนกำลังทรัพย์จนทำให้
การทำวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบ
สอบถาม ทำให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่น และยังมีบุคคลอื่นที่มีส่วนช่วยให้การสนับสนุน
และกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
ของบิดา มารดา ตลอดจนครู-อาจารย์ ที่ให้ทั้งชีวิตและสติปัญญา อบรมสั่งสอน ตลอดจน
วางรากฐานการศึกษาที่ดีแก่ผู้วิจัย

จรูญ ขาวสีจาน

มีนาคม 2537

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหลักสูตร	10
องค์ประกอบของหลักสูตร	12
การพัฒนาหลักสูตร	15
การนำหลักสูตรไปใช้	17
บทบาทของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้	20
การเตรียมบุคลากร	23
การจัดทำแผนการสอน	26
การให้สื่อการเรียนการสอน	30
การจัดและบริหารโรงฝึกงาน	33
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	37
การประเมินผลการเรียนการสอน	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47

3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

58

บทที่

หน้า

ภาคผนวก 159

ประวัติย่อผู้วิจัย 196

ประชากร	58
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	59
การสร้างเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	121
ประชากร	121
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	121
การเก็บรวบรวมข้อมูล	122
การวิเคราะห์ข้อมูล	122
สรุปผลการวิจัย	123
อภิปรายผล	131
ข้อเสนอแนะ	144
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	146
บรรณานุกรม	148

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	59
2	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร.....	67
3	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของ อาจารย์ เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตร.....	76
4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของ นักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตร.....	85
5	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการ ใช้หลักสูตร.....	92
6	ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	94
7	ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ตาม ความคิดเห็นของอาจารย์.....	102
8	ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ตาม ความคิดเห็นของนักศึกษา.....	111
9	ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับ การปฏิบัติและปัญหาในการใช้หลักสูตร.....	117

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และสังคม ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ เสริมสร้างสติปัญญาเป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ ของประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคงทุก ๆ ด้าน ดัง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑ ตอนหนึ่งว่า "การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิดความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศ ย่อมทำให้สะดวกและรวดเร็ว (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช. 2520 : 3)

องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาได้แก่ หลักสูตร ครูผู้สอน และนักเรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ให้ความรู้และทักษะวิชาชีพ ถ่ายทอดมรดก วัฒนธรรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2531 : 28) การจัดหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจึงต้องจัดให้ สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ เป็นที่ต้องการของ สังคมและตลาดแรงงาน คือเป็นผู้รอบรู้ รู้จักคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี สามารถออกไปประกอบอาชีพ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. 2530 : 169) การที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะดังกล่าว ได้ต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์ของหลักสูตร ความพร้อมของปัจจัยการศึกษา และความ สำเร็จของกระบวนการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนการใช้หลักสูตรว่า มีความ สำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากว่า ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียง

ใดก็ตามยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สัจด์ อุทรานันท์. 2527 : 160-161) การใช้หลักสูตรเป็นวิธีดำเนินการในการนำสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ และการสอนของครู (สมิตร คุณานุภร. 2523 : 130) สายหยุด จำปาทอง (2532 : 26) กล่าวว่าไว้ว่า การใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพโดยดำเนินการและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องครอบคลุมสิ่งเหล่านี้คือ เมื่อเปิดสอนได้ช่วงหนึ่ง ระยะหนึ่งก็ควรศึกษาวิจัยดูว่าส่วนไหนหรือขั้นตอนไหนบกพร่องบ้าง นอกจากนั้นเชต สุนทรพิทักษ์ (2535 : 19) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ของทุกคณะวิชาในวิทยาลัยครูว่า เนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ ในโลกได้เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป กรมการฝึกหัดครูจึงต้องปรับปรุงหลักสูตรของแต่ละโปรแกรมในบางส่วนให้มีความทันสมัยให้สอดคล้องกับสภาวะของบ้านเมืองเพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผล

บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้มีความสำคัญในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ประสบผลสำเร็จ ด้วยการจัดประชุมให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร รวมถึงจัดเตรียมสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร (จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. 2528 : 320-321) ส่วนอาจารย์ผู้สอนมีหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปสู่การสอน จึงต้องทำความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลอย่างถ่องแท้ และต้องศึกษาประมวลการสอนแผนการสอน จัดเตรียมสื่อการสอนต่าง ๆ เป็นอย่างดี (สงวนศักดิ์ เดชคง. 2528 : 24) ส่วนนักศึกษาถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญ ของการใช้หลักสูตร อาจกล่าวได้ว่าถ้าหลักสูตรดีมีคุณภาพย่อมได้ผลผลิต คือนักศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ (วีระ ไชยศรีสุข. 2529 : 4) ดังที่ อภิรักษ์ บุญยศักดิ์ (2533 :

1162) สรุปว่าการใช้หลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้หลักสูตรโดยตรง

ในปีการศึกษา 2530 คณะกรรมการสภาการฝึกหัดครูได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรสาขาการศึกษา วิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ โดยมีโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นโปรแกรมหนึ่งในหลักสูตรสาขาการศึกษา (กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 196) จากการวิเคราะห์ และติดตามผลการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาการศึกษา พุทธศักราช 2530 โดย สมศักดิ์ ศรีมานอนันต์ (2532 : 144) พบว่าผู้บริหารมีความเห็นต่อสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสาขาการศึกษาที่จะต้องปรับปรุงคือ อุปกรณ์หลักสูตรไม่เพียงพอ ขาดครู อาจารย์ที่จะสอน ผู้สอนยังใช้วิธีสอนแบบเดิมคือ เน้นเนื้อหา ใช้วิธีบอก อธิบาย ทำรายงานเป็นส่วนมาก มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นกระบวนการน้อย จำนวนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอในการดำเนินการเรียนการสอน

หลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายครั้งและที่ผ่านมาการนำหลักสูตรไปใช้ในบางสาขาประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนไม่มีการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ และช่วงเวลาที่จัดทำแผนการสอนมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารขาดการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเตรียมบุคลากร (กันตยา เพิ่มผล. 2530 : 156) การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปใช้สำหรับเตรียมสื่อการเรียนการสอนไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร อาจารย์ผู้สอนไม่มีการเตรียมความพร้อมเมื่อเริ่มสอน และภายหลังจากการประเมินผลการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ชี้แจงข้อบกพร่อง และวิธีการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เรียนทราบ (สุจรรยา สุวรรณศิริ. 2528 : 125-128) นอกจากนี้ สมศักดิ์ ศรีมานอนันต์ (2530 : 201) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาการอื่น (หลักสูตรวิทยาศาสตร์และหลักสูตรศิลปศาสตร์) พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนยังขาดความชัดเจนในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนยังขาดทักษะและประสบการณ์ในวิชาที่สอน ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่างอุปกรณ์ประกอบการสอนแต่ละวิชามีน้อย อาจารย์เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนน้อย และมีการทดสอบน้อยครั้ง ดังที่วิชัย หวานเพชร (2535 : 33) ได้เสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร

อุตสาหกรรมศึกษาว่า ควรวิจัยเพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงหลักสูตรในสาขาวิชาต่าง ๆ และควรติดตามผลการใช้หลักสูตรในแต่ละระดับ และแต่ละโปรแกรมวิชา

สหวิทยาลัยอีสานเหนือ เป็นกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบนประกอบด้วยวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือวิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูเลย มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู และสาขาวิชาชีพอื่นตามความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมวิद्यฐานะของบุคลากรประจำการ ทำการวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (วิทยาลัยครูสกลนคร. 2532 : 9) จากการที่กรมการฝึกหัดครูได้ทำการรวบรวมข้อมูลการจัดทำแผนการรับนักศึกษาจากวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง โดยประสานงานกับสหวิทยาลัยทั้ง 8 แห่ง พบว่าสหวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์มากที่สุดก็คือ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ซึ่งมีการเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 2 ปี ซึ่งน่าจะเป็นตัวแทนของสหวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ ในการที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ (กรมการฝึกหัดครู. 2535 : 9-24) และจากการดำเนินการของสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ในช่วงแผนการพัฒนาศึกษาครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ผ่านมาได้สรุปภาพรวมปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขคือ ปัญหาคุณภาพวิชาการต่ำ การขาดแคลนอัตรากำลังสายบริการ หรือสายสนับสนุนวิชาการ ต้องดึงอัตรากำลังจากสายผู้สอนซึ่งมีจำนวนจำกัดอยู่แล้วมาช่วยปฏิบัติงาน ทำให้อาจารย์มีเวลาไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง (วิทยาลัยครูสกลนคร. 2534 : 1)

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงในการใช้หลักสูตรว่า ได้มีการดำเนินการอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถใช้ในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร วิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือเกี่ยวกับ

1. การเตรียมบุคลากร
2. การจัดทำแผนการสอน
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน
4. การจัดและบริหารโรงฝึกงาน
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินผลการเรียนการสอน

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารแต่ละวิทยาลัยครูในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลให้ผู้สอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลสำหรับสหวิทยาลัยอื่น ๆ ในการนำหลักสูตรอุตสาหกรรมศิลป์ไปใช้
4. เป็นข้อมูลให้กรมการฝึกหัดครูในการพิจารณาปรับปรุง และส่งเสริมคุณภาพการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน อาจารย์ผู้สอนสังกัดภาควิชาทัศนศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 28 คน และนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 4 ที่เรียนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์จำนวน 160 คน รวมประชากรทั้งหมด 200 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

2.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

2.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 สาขาการศึกษา โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ เกี่ยวกับ

2.2.1. การเตรียมบุคลากร

2.2.2. การจัดทำแผนการสอน

2.2.3. การใช้สื่อการเรียนการสอน

2.2.4. การจัดและบริหารโรงฝึกงาน

2.2.5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.6. การประเมินผลการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหัวหน้าภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ
2. อาจารย์ หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่สอนตามหลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 สาขาการศึกษา โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สังกัดภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
3. นักศึกษา หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 สาขาการศึกษา โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ภาคปกติ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
4. หลักสูตรวิทยาลัยครู หมายถึงหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 สาขาการศึกษา โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
5. สหวิทยาลัยอีสานเหนือ หมายถึงกลุ่มวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูเลย
6. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึงลักษณะการปฏิบัติจริง และปัญหาการใช้หลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน
7. การเตรียมบุคลากร หมายถึงวิธีดำเนินการให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอน โดยการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การจัดบรรยายทางวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตร ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
8. การจัดทำแผนการสอน หมายถึงการจัดทำแผนการสอนรายวิชาได้แก่ การศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดแนวทางในการสอน การเขียน

แผนการสอนการทดลองใช้แผนการสอน การปรับปรุงแผนการสอนก่อนนำไปใช้จริง รวมทั้งการจัดบริการเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน การใช้เวลาในการจัดทำแผนการสอน การจัดบริการวัสดุอุปกรณ์และจัดพิมพ์ การสนับสนุนงบประมาณ การช่วยเหลือแนะนำในการจัดทำแผนการสอน

9. การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึงวิธีดำเนินการจัด เลือกหา ผลิต ซ่อมแซม บำรุงรักษา และทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ให้มีปริมาณและคุณภาพ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมให้วิธีดำเนินการดังกล่าวประสบผลสำเร็จ

10. การจัดและบริหารโรงฝึกงาน หมายถึงการจัดการและการบริหาร อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และความปลอดภัยในโรงฝึกงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะ เทคนิค ใหม่ ๆ มีกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมให้วิธีดำเนินการดังกล่าวได้ประสบผลสำเร็จ

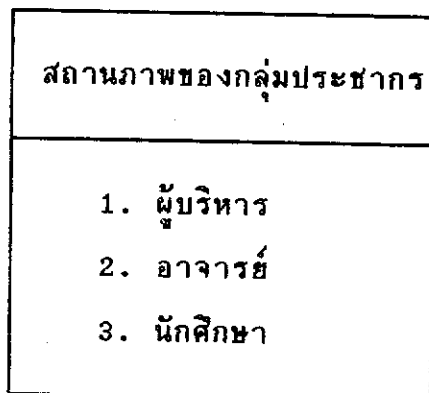
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงวิธีดำเนินการที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียนโดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมถึงปัจจัยที่สนับสนุน และส่งเสริมให้การดำเนินการเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

12. การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึงวิธีดำเนินการในการ พิจารณาตัดสินพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของผู้สอน ช่วยให้ผู้สอนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนดียิ่งขึ้น ตลอดจนทำให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของผู้สอน และข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุง การเรียนการสอน รวมทั้งปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมให้วิธีดำเนินการประสบผลสำเร็จ

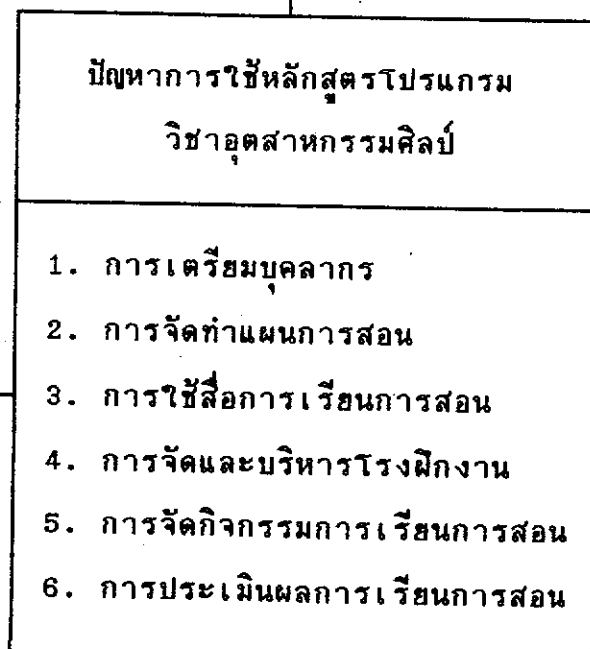
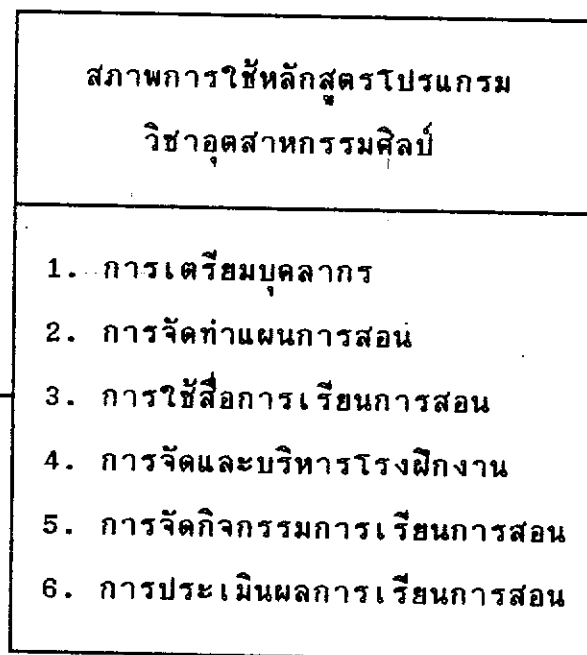
กรอบความคิดในการศึกษา

(Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ ความหมายของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ บทบาทของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อ การเรียนการสอน การวัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรมีนักการศึกษาไทยและนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชัชชัย ชัยจิรฉายกุล (2527 : 2) ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือ กิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลาย ที่จัดให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่พึงประสงค์ กิจกรรม และประสบการณ์มีความหมายแตกต่างกัน กิจกรรมเน้นกระบวนการหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้บ่งบอกถึงความสำเร็จ ส่วนประสบการณ์มีจุดเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การจัดประสบการณ์จึงหมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ภิญญ สาขร (2526 : 14) ให้ความหมายว่า หลักสูตรมีความหมายครอบคลุมถึงหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถโดยเสริมให้เอากตบคูลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน

เสริมศรี ไชยศรี (2526 : 1) ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับรายวิชาที่จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาในแต่ละรายวิชา มีคำอธิบายถึงขอบ

เขตเนื้อหาอื่น ๆ เมื่อผู้เรียนศึกษารายวิชาตามรายวิชาที่กำหนดไว้ ถือได้ว่าผู้เรียนจบหลักสูตรในสาขาวิชาที่เรียน

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 34) กล่าวว่า "หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เกิดความคิดและเจตคติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต"

สมิต คุณานุภกร (2523 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

1. เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้เรียน โดยบรรจุความมุ่งหมายของการให้การศึกษา ตลอดจนเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมให้กับผู้เรียน
2. โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
3. วิชาความรู้สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยหลักการและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 8-16) ได้ให้นิยามคำว่าหลักสูตรไว้ 8 แนวทางด้วยกันคือ

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน
 2. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้เด็ก
 3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน
 4. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง
 5. หลักสูตร คือ ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครู และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 6. หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ
 7. หลักสูตร คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
 8. หลักสูตร จะรวมไปถึงกิจกรรมทั้งนอกห้องเรียน หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร
- ทาบ (Taba. 1962 : 10) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึง แนว

ทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อให้ได้อยู่รวมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

กู๊ด (Good. 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดให้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อใช้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ
2. หลักสูตร หมายถึง แผนผังทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตรหมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

จากการที่นักการศึกษา หลายคนได้ให้ความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันไป ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดขึ้นภายใน ภายนอกสถานศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นแนวทาง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นเรื่องชี้แจงแนวทางของหลักสูตร ดังนั้นในการสร้างหลักสูตร จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้คือ

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2514 : 7) กล่าวว่า "องค์ประกอบของหลักสูตร ควรประกอบไปด้วย"

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ
2. การกำหนดวันเรียน เวลาเรียน และอัตราเวลาเรียน
3. สิ่งเชบหัวข้อวิชาในแต่ละหมวด และประสบการณ์ทั้งหมด

4. กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งการประเมินผล

5. กิจกรรมของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการ เวลา ประสิทธิภาพ
ของนักเรียน

6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ทาบ (Taba. 1962 : 10) ให้แนวคิดว่าหลักสูตรโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. วัตถุประสงค์ หมายถึงสิ่งที่คาดหวังไว้ว่า เมื่อผู้เรียนผ่านหลักสูตรนี้แล้ว
ควรมีคุณสมบัติอย่างไร วัตถุประสงค์นี้มีทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ

2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึงเนื้อหาสาระและ
ประสบการณ์ที่ผู้เรียนควรได้รับ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหรือมีคุณลักษณะต่าง ๆ
ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง แผนการในการนำหลักสูตรไปสู่
การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนด หรือ
เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ตามที่กำหนด

4. การประเมินผลผลิต หมายถึง โครงการที่จะประเมินเพื่อดูว่าผลผลิต
ที่ได้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander 1974 : 17)
กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่าควรประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา

2. การจัดเนื้อหาวิชา

3. กิจกรรมการเรียนการสอน

4. การประเมินผล

สมิตร คุณานุกร (2523 : 9) กล่าวถึงหลักสูตรในรูปขององค์ประกอบ
ว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา
ตามที่หลักสูตรนั้น ๆ คาดหวังไว้ โดยความมุ่งหมายนี้จะต้องเป็นไปในแนวทางเดียว

กันกับปรัชญาหรือปณิธานที่วางไว้

2. เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระที่ผ่านการจัดลำดับการเรียนรู้ก่อนหลัง แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขบวนการที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง โดยครูจะต้องนำเอาหลักสูตรที่กำหนดมาให้นั้นไปดัดแปลงให้เหมาะสมแล้วจึงนำไปสอน ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้จึงรวมกิจกรรมไว้ 3 อย่าง คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ และการสอนของครู

4. การประเมินผล หมายถึง การประเมินเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยมีขอบเขตคือ การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์ขบวนการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน และการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

อำนาจ เลิศชัยนดี (2533 : 4) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาว่า ควรจะประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชาในภาคทั่ว ๆ ไป และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. เนื้อหาของหลักสูตรรายวิชา

3. กิจกรรมการเรียนการสอน

4. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

5. การวัดผลและการประเมินผล

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าว ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบไปด้วย 4 ส่วนคือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นแนวทางในการเรียนการสอนและเป็นการกำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรคาดหวังไว้

2. เนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง ความรู้ ประสบการณ์จัดให้แก่ผู้เรียน

3. กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ประกอบไป

ด้วย การจัดทำวัสดุหลักสูตร การเตรียมบุคลากร และการดำเนินการสอน

4. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบหลักสูตรว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่อง
อย่างไร เช่น การประเมินผลการเรียน และการประเมินผลหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

เป็รื่อง กิจรัตน์ (2532 : 15) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร
หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้อง
การของสังคม ทั้งนี้เพราะ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความรู้ ความคิด วิชา
การ และเทคโนโลยี ก็มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้
เหมาะสมเพื่อให้สามารถผลิตบุคลากร ให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ
สามารถแก้ปัญหาของสังคมได้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 12) ให้ทัศนะว่า การพัฒนาหลักสูตร คือการ
พัฒนาระบบโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหา
สาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ตลอดจน
จนการวัดผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรม
ครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนรวมทั้ง
การบริการและบริหารหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 31) กล่าวว่า "การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง
การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตร
เดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิต
เอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย"

ทาบา (Taba 1962 : 12) ได้เสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา
หลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอนคือ

1. สำรวจปัญหาความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอน
4. จัดลำดับเนื้อหาสาระ
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
7. กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติ

สัจด์ อูทรานันท์ (2532 : 37) ได้จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัด และการประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตร จะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักร มีการดำเนินการหมุนเวียนต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาทุกขั้นตอน และเกิดขึ้นในหลาย ๆ ระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับโรงเรียน และในระดับห้องเรียน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรในทุกกระดับ ก็จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปอย่างครบวงจร และเกิดผลดี และได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ

การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะหลักสูตรที่จัดสร้างขึ้นมาถึงแม้ว่าจะสร้างได้ดีเพียงใดก็ตาม

ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จ ถ้าหากนำหลักสูตรไปใช้โดย
ดำเนินการไม่ถูกต้อง ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นได้ บุคคลที่ถือว่ามีความบทบาท
ต่อการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ผู้บริหารกับอาจารย์ผู้สอนที่จำเป็นต้องศึกษาการใช้หลัก
สูตรให้เข้าใจ และดำเนินการเป็นขั้นตอนให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรนั้น ๆ ซึ่งนักพัฒนา
หลักสูตรได้ให้ความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิ
ภาพได้ ดังนี้

สังัด อุทรนันท์ (2532 : 262) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไป
ใช้ ควรประกอบด้วยกิจกรรม 3 อย่างคือ

1. การบริหารและการบริการหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเตรียม
บุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุประกอบหลักสูตร
ภายในสถาบันการศึกษา
2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุง
หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนการสอน
3. การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศและ
ติดตามผลการใช้หลักสูตร การตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

สมิตร คุณานุภกร (2523 : 131-132) ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไป
ใช้ควรประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการตีความหมายและกำหนดราย-
ละเอียดของหลักสูตรออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอนเพื่อ
ผู้สอนจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำแผนการสอน
จัดทำเอกสารประกอบการสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นที่จะ
ช่วยให้หลักสูตรได้สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย ซึ่งผู้บริหารต้องคำนึงถึง เช่น การ
จัดครูเข้าสอนตามความถนัด การจัดตารางสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อ
อำนวยต่อการเรียนการสอน

3. การสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจึงเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด ครูจะต้องสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม โดยผู้บริหารต้องคอยให้ความสะดวก ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ครูเพื่อให้การสอนของครู และการเรียนของเด็กบังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 195-201) ให้ทัศนะถึงการวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

สันต์ ชรรณบำรุง (2527 : 120) ได้ให้ความหมายว่า การนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่ม เหล่านั้นไปปฏิบัติให้บังเกิดผล และรวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนมีความสามารถและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 117-119) ให้ทัศนะถึงการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะประกอบไปด้วย

1. การจัดห้องเรียน ควรจัดอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียน ตลอดจนมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
2. การบริการเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งทางโรงเรียนควรจะต้องจัดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ได้แก่ การบริการด้านห้องสมุด ศูนย์การเรียน ศูนย์ภาษา
3. การเปิดวิชาเลือก ควรเปิดวิชาที่ตรงกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง
4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมการเรียนการสอน อันเป็นการเพิ่มพูน

ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน

5. การประเมินผลการเรียนการสอน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะการวัดและประเมินผล พร้อมทั้งวางแผนการประเมินผลอย่างดีที่สุด

6. การจัดบุคลากร โรงเรียนควรจัดบุคลากรที่มีความเหมาะสมที่สุดเพื่อการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองทางด้านการวิชาการตลอดเวลา

ดิลก บุญเรืองรอด (2521 : 44-45) ได้ให้ความหมายการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีคุณภาพว่า

การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และวางแผนการใช้หลักสูตรและการบริหารการสอน โดยแบ่งขั้นตอนการใช้หลักสูตรออกเป็น 12 ขั้นตอน คือ

1. การทำความเข้าใจหลักสูตรโดยทั่วไป ซึ่งครูจะต้องศึกษาหลักสูตรทั้งฉบับ ไม่ใช่ศึกษาเฉพาะวิชาที่รับผิดชอบ
2. การวิเคราะห์หลักสูตร โดยการวิเคราะห์ความมุ่งหมายกับเนื้อหา
3. การพิจารณากิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศ
4. การจัดโปรแกรมการสอน ซึ่งจะต้องประกอบด้วย งานบุคคล อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ผู้เรียน และเวลา
5. การจัดตารางสอน ซึ่งรวมทั้งงานที่ต้องทำเป็นกลุ่ม และตารางสอน
6. การวางแผนการสอนส่วนบุคคล
7. การวางแผนการสอนร่วมกัน ขั้นนี้เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ ระหว่างวิชาอันจะส่งผลไปยังผู้เรียน ทำให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง
8. การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน
9. การสอน
10. การประชุมประสานงานการสอนทุกสัปดาห์
11. การประเมินผล

12. การปรับปรุงการเรียนการสอน

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันเป็นอย่างดี โดยเริ่มต้นด้วยทำความเข้าใจหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร การทำเอกสารหลักสูตร ทำเอกสารการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การเตรียมบุคลากร การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผลการเรียนการสอน และสิ่งสำคัญที่สุดของการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ การบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร การสอนของครู ความร่วมมือของนักเรียน และบุคคลภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กันก็จะเป็นการทำให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จตามจุดหมายได้

บทบาทของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้

บุคลากรมีบทบาทมากในการนำหลักสูตรไปใช้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

กนกรัตน์ ชาญกว้าง (2523 : 31) กล่าวถึงหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับเขตการศึกษามีอยู่ 3 ระดับคือ

1. ระดับหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์
2. ระดับกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียน
3. ระดับโรงเรียน ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน

บุญมี เณรยอด (2529 : 17) ให้ทัศนะว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ระดับโรงเรียน ควรประกอบไปด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่จัดโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร และปรับปรุงให้ใช้ได้อยู่เสมอ เตรียมครูในโรงเรียน แนะนำดูแลการสอนของครู จัดประชุมครูเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ศึกษาหลักสูตร นิเทศการใช้หลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. หัวหน้าหมวดวิชา มีหน้าที่ในดำเนินการสอน ปรับปรุงการเรียนการสอน จัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เป็นที่ปรึกษาครูในหมวดวิชา ส่งเสริมให้ครู ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และประสานงานภายในหมวดวิชา

3. ครูผู้สอน เป็นบุคคลที่สำคัญมากต่อการใช้หลักสูตร เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่ผู้เรียนโดยตรง จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในตัวหลักสูตร และรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ มีเทคนิควิธีสอนที่ดี รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 195-220) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ คือ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น และ ชุมน หรือผู้ปกครอง นอกจากนั้นยังระบุว่า ครูใหญ่เป็นผู้มีบทบาทมากเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังต่อไปนี้ คือ จะต้องมีการ เตรียมวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดบริการวัสดุ ประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ชุมนเกี่ยวข้องกับ จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์การเรียน การจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการเลือกสรรการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดโครงการประเมินผล การใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

สัจจิต อุทรานันท์. (2532 : 275-277) ได้ให้แนวคิดถึงบทบาทของบุคลากรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งมีอยู่ 5 กลุ่มคือ

1. นักวิชาการ ซึ่งมีบทบาทในการช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ทำหน้าที่นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ให้การพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2. ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียน ใช้้อย่างชัดเจน ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ดำเนินการนิเทศ

และติดตามผลการใช้หลักสูตร และกระตุ้นส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง

3. หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสาขาวิชา มีบทบาทในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวางแผน จัดทำแผนการเรียนการสอน จัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและทำการประสานงานการใช้หลักสูตร ภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง จะต้องทำการศึกษาหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตนเอง ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

5. บุคลากรอื่น ๆ ภายในโรงเรียนได้แก่ บรรณารักษ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักวัดผล นักแนะแนว ฯลฯ ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรทั้งนั้น

วิทยุ สาร (2526 : 383-391) กล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนมีอยู่หลายระดับ ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ การเงิน การบริหารบุคลากร และการตัดสินใจสั่งงานในการทำงานด้านต่าง ๆ

2. หัวหน้าหมวดวิชา มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการโดยตรงคือ จะต้องรู้รายละเอียดและเข้าใจในองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นอย่างดี เช่น ดูแลจัดหาตำราเรียนสื่อการสอน การจัดสถานที่ ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3. ครูผู้สอน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องเลือกสรรวิธีการสอนที่ดีเหมาะสมตามเนื้อหาวิชา ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

4. เจ้าหน้าที่แนะแนว จะมีบทบาทในการแนะแนวก่อนนักเรียนในเรื่องการเรียนความประพฤติ หากทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

5. เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา มีหน้าที่คอยช่วยเหลือแก่ครูเกี่ยวกับเทคนิคการวัดผล และการประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตร

6. เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีหน้าที่จัดเอกสารหลักสูตร แบบเรียน วารสาร

หนังสืออ้างอิง และตำราในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ใช้

วีระ ไชยศรีสุข (2529 : 4) กล่าวถึงนักศึกษาว่า นักศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของการใช้หลักสูตร อาจกล่าวได้ว่าถ้าหลักสูตรดีมีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมได้ผลผลิตคือ นักศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้มีอยู่หลายฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร และครูผู้สอนถือว่าเป็นผู้มีบทบาทมากในการนำหลักสูตรไปใช้ถ้าหากทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ของงานได้อย่างสมบูรณ์ ก็จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การใช้หลักสูตรเป็นวิธีดำเนินการในการนำเอาสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนในสถานการณจริง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเตรียมบุคลากร

การเตรียมบุคลากร ช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน (สัจจ อุทรานนท์. 2527 : 263) โดยอาศัยวิธีดำเนินการสำหรับการเตรียมบุคลากร ดังนี้

1. การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ เป็นบริการสนเทศที่เตรียมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางด้านการศึกษา ทั้งโดยวิธีการรับวารสารทางวิชาการไว้ในห้องสมุดเพื่อให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หรือจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เช่น จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้สอน

สนใจด้านคุณภาพการสอน

2. การฝึกอบรม หรือประชุมปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคลากร มีความชำนาญในการทำงานด้วยมือ รู้จักใช้ความรู้ทางด้านเทคนิค มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เช่น การจัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวางแผนการสอน การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต หรือซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์การสอน

3. การศึกษาต่อ เป็นการเตรียมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและ คุณวุฒิที่สูงขึ้น เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้บุคลากรได้ไปศึกษาต่อตรงกับสาขาวิชาที่ปฏิบัติงานอยู่ เป็นการเพิ่มความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ หรือการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เพื่อช่วยให้การทำงานของ สถาบันมีประสิทธิภาพ

4. การศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมที่จัดให้บุคลากรได้ไปเรียนรู้เทคนิค และ วิธีการทำงานใหม่ ๆ จากหน่วยงานอื่นที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน ช่วยให้ บุคลากรได้เกิดความรู้ ความคิด และเห็นแนวทางสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้ในหน้าที่ รับผิดชอบ

5. การศึกษาเพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้ไปศึกษาในสถาบัน การศึกษาชั้นสูงในระยะเวลาสั้น เพื่อสามารถนำความรู้กลับมาปฏิบัติงานได้ทันทั่วทั้ง โดยมิได้มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อรับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตร

6. การบรรยายทางวิชาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ และแนวความคิดของเนื้อหาสาระ ที่น่าสนใจสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น การบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สายหยุด จำปาทอง (2532 : 208-211) พูดถึงการพัฒนาบุคลากรต้องก่อให้เกิดการพัฒนาในฐานะเอกัตบุคคล ในฐานะอาจารย์ และในฐานะนักวิชาการ ปกติแล้ว ความต้องการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้น จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารกับ อาจารย์มักจะมีความต้องการไม่ตรงกัน ดังนั้น ผู้จัดโปรแกรมพัฒนาอาจารย์ต้องพิจารณา ดูว่า เมื่อใดควรจัดตามความต้องการของผู้บริหาร และเมื่อใดควรจัดตามความต้องการ

การอาจารย์ ดังนั้น กิจกรรมที่เป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์หรือบุคลากรมีดังต่อไปนี้

1. พัฒนาประสบการณ์ใหม่ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การดูงานระยะสั้น โครงการร่วมมือระหว่างสถาบัน และการทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย
2. พัฒนาความเชี่ยวชาญ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการประชุมเชิงวิชาการ การเขียนบทความ การร่วมกับอาจารย์อื่นทำการวิจัย และการอ่านหนังสือ บทความ ผลงานวิจัยในสาขาวิชาของตน
3. การพัฒนาการสอน เป็นการพัฒนาด้านเทคนิคการสอน และอุปกรณ์การสอน เช่น จัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน พัฒนาด้านทักษะและความรู้ใหม่ ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น ฝึกวิเคราะห์ข้อสอบ พัฒนาด้านหลักสูตร เช่น วิเคราะห์โปรแกรมการเรียน พัฒนาการสร้างประสบการณ์สอนใหม่ เช่น ทดลองสอนวิชาใหม่ และพัฒนาด้านการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอน เช่น ให้นักเรียนประเมินการสอนของอาจารย์
4. พัฒนาการให้บริการ เป็นการพัฒนาการให้คำปรึกษา แนะนำ เช่น ฝึกให้คำปรึกษากลุ่ม ชมนักศึกษา พัฒนาการสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษา เช่น การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับนักศึกษา
5. พัฒนาตนเอง เป็นการพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป พัฒนาด้านคุณธรรม วัฒนธรรม พัฒนาด้านอาชีพ และการพัฒนาอนามัย

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ การเตรียมบุคลากรเป็นการเตรียมให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น การเผยแพร่ข่าวสาร การฝึกอบรมการศึกษาต่อการดูงาน การศึกษาเพิ่มเติม กิจกรรมต่าง ๆ นี่เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมาย

การจัดทำแผนการสอน

การสอนแต่ละครั้งนั้น ถ้าผู้สอนได้วางแผนไว้ว่าจะสอนอย่างไร จะใช้อะไร บ้างในการสอน และมีการเตรียมตัวล่วงหน้าพอสมควร ย่อมจะทำให้บทเรียนนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ดำเนินไปด้วยดี สิ่งที่คุณครูผู้สอนจะต้องระลึกถึงและต้องกำหนดไว้ก็คือ การจัดทำแผนการสอน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ (2524 : 65) กล่าวว่า "การจัดทำแผนการสอนเป็น กิจกรรมอันดับแรกของครู เพื่อให้การสอนทั้งกระบวนการบรรลุเป็นผลสำเร็จตาม เป้าหมาย ครูผู้สอนที่ขาดการจัดทำแผนการสอนจะไม่ประสบผลสำเร็จในการสอน"

อบรม สนิทपाल (2524 : 85) ให้ความหมายของแผนการสอนว่าแผนการ สอนหมายถึง การกำหนดหรือวางแผนการสอนในเรื่องที่จะสอนกว้าง ๆ ซึ่งเป็นหลัก ใหญ่ ๆ ที่จะต้องปฏิบัติ โดยอาจกำหนดไว้เป็นข้อ ๆ หรือเป็นตอน ๆ

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนต้องอาศัยทำความเข้าใจในรายละเอียดใน หลักสูตรแม่บทเป็นอย่างดี แล้วตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรออก มาในรูปของการจัดทำแผนการสอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการวางแผนการสอนที่ทำให้ ผู้สอนมีความมั่นใจว่า การเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้นถูกต้องสมบูรณ์เป็นไปตามลำดับ ก่อนหลังและดำเนินไปเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2529 : 85) ในการจัดทำแผนการสอนต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตของการสอน โดยศึกษาข้อมูลจากจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการสอนซึ่งได้มาจากการศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหาที่สอน การพิจารณาถึงสภาพการสอนรวมทั้งประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย การคำนึงถึงระยะเวลาของการสอนแต่ละครั้ง การพิจารณาความต้องการทางด้านวัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน

2. การเลือกและจัดลำดับเนื้อหาของเรื่องที่สอน โดยพิจารณาจากเนื้อหา ของหลักสูตร การจัดวางรูปแบบ และขั้นตอนของการสอนอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึง กลุ่มผู้เรียนเป็นหลัก และการเรียงลำดับหัวข้อเรื่องที่จะสอนก่อนหลังแล้วทยอยทวนอีก

ครั้งที่ควรนำเสนอหัวข้อเรื่องใดก่อนหลัง

3. การจัดทำแผนการสอน แผนการสอนประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ (1) หัวข้อ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง จุดประสงค์ ระยะเวลา วิธีการสอน อุปกรณ์ที่จะใช้ ประกอบการสอน และวิธีการประเมินผล (2) โครงร่างของสิ่งที่สอน การสอน ทุกครั้งจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ คือ การนำเข้าสู่เรื่อง การดำเนิน การสอน และการสรุป

4. การทดลองใช้แผนการสอน ภายหลังจากจัดทำแผนการสอนเสร็จแล้ว ต้องมีการทดลองใช้แผนการสอน หรือฝึกซ้อมการสอน เพื่อผู้สอนจะได้มีโอกาสตรวจสอบแผนการสอนก่อนนำไปใช้สอนจริง ทำให้แผนการสอนมีประสิทธิภาพและช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน

สันต์ ชรรมบำรุง (2527 : 131) ให้ความหมายว่า แผนการสอนเป็น เอกสารที่ให้รายละเอียดในการสอนตามหลักสูตรแก่ครู มีลักษณะคล้ายประมวลการสอนโครงการสอน และบันทึกการสอนรวมกัน คือ ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้เพราะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน การวัดผลของแต่ละเรื่องที่สอน และบอกจำนวนคาบ เวลาที่ใช้สอนด้วย แผนการสอนจึงเป็นเอกสารหลักสูตรที่สำคัญที่สุดสำหรับครูที่จะใช้สอนเพื่อให้บรรลุผลตามหลักสูตร เพราะแผนการสอนจะบอกถึงสิ่งที่จะต้องสอนกระบวนการสอน และกำหนดเวลาในการสอนไว้อย่างครบถ้วน ในการจัดทำแผนการสอนจะต้องนำหลักสูตรมาขยายให้มีรายละเอียดมากขึ้น และแบ่งเป็นตอน ๆ หรือเป็นเรื่อง ๆ แผนการสอนนี้ สามารถที่จะนำไปปรับ ขยาย เพิ่ม ลด ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยใช้บุคลากรในท้องถิ่นนั้น ๆ ช่วยกันจัดทำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้

ชัยพร วิษณุวาท (2518 : 7-11) ได้แบ่งแผนการสอนออกเป็น 2 ระดับคือ

1. การจัดทำแผนการสอนระยะยาว ได้แก่ การวางแผนการสอนวิชาหนึ่ง ๆ ตลอดภาคการศึกษา หรือตลอดระยะเวลาที่กำหนดวิชานั้น ๆ โดยมีสาระสำคัญคือ

1.1 จุดมุ่งหมายของวิชา

1.2 เนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมในวิชานั้น โดยจัดระเบียบเป็นหมวดหมู่ตามความเหมาะสม

1.3 การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยแบ่งเป็นสัปดาห์หรือนับจำนวนชั่วโมง

1.4 งานที่มอบหมาย เป็นการกำหนดที่มอบหมายให้ผู้เรียนเพิ่มเติม

1.5 การวัดประเมินผลเพื่อทดสอบความรู้

1.6 หนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

2. การจัดทำแผนการสอนระยะสั้น ได้แก่ การวางแผนการสอนแต่ละครั้งใช้เวลาไม่มาก อาจเป็นหนึ่งหรือสองชั่วโมง โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

2.1 จุดมุ่งหมายเฉพาะในการสอน

2.2 กิจกรรมทั้งของผู้สอน และผู้เรียน

2.3 วัสดุอุปกรณ์การสอน

2.4 การวัดประเมินผล

สุชาติ ศิริสุขไพบุลย์ (2527 : 124) ให้ความหมายว่าแผนการสอนประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ใช้เป็นแผนผังหรือแนวทางในการดำเนินการสอน ข้อมูลที่จำเป็นซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอนในบทเรียนได้ และส่วนประกอบของบทเรียนซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อบทเรียนทางวิชาชีพดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. เนื้อหาวิชาที่เหมาะสม

3. ตารางกำหนดเวลาหรือตารางปฏิบัติการ

4. สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ

5. เอกสารที่ใช้ในบทเรียนและเอกสารอ้างอิง

6. วิธีการดำเนินการ ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (1) ขั้นสนใจปัญหา
(2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล

7. งานกิจกรรมในบทเรียน

8. บันทึกต่าง ๆ

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 166) ให้ทัศนะว่าแผนการสอนเป็นโครงการที่ได้จัดหรือวางแผนไว้สำหรับวิชานั้น ๆ ไว้อย่างกว้าง บางครั้งบางทีก็เรียกว่าแนวการสอนก็ได้ ฉะนั้นการวิเคราะห์หลักสูตร ควรต้องมีขั้นตอนของการทำแผนการสอนหรือแนวการสอนด้วย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการทำแผนการสอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด วัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ
2. จัดเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้วจากหลักสูตร
3. แสดงการแบ่งช่วงเวลาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติได้ ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและจำนวนเวลาที่กำหนดให้
4. เพื่อบอกการจัดกิจกรรมในชั้นการสอน โดยบอกว่าจะให้ครูทำอะไร นักเรียนทำอะไรบ้าง เพื่อให้สนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. บอกรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอนว่าใช้อะไรโดยทั่ว ๆ ไปจะเขียนว่าเป็นรายการสื่อ อุปกรณ์
6. กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลว่าจะจัด ประเมินอะไรบ้างและจะใช้เทคนิควิธีอะไรบ้าง
7. บอกรายการหนังสือเอกสารเพื่อประกอบการเรียนไว้ด้วย เพื่อช่วยให้ทั้งครูหรือนักเรียนสามารถหาหนังสือและค้นคว้าได้สะดวกยิ่งขึ้น
8. สุดท้ายจะกำหนดเป็นหัวข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไว้เพื่อเป็นการแนะนำสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น โครงการเสนอแนะ การศึกษานอกสถานที่ แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมก็อาจกำหนดเสนอไปด้วยได้

พงศ์ หรดาล (2531 : 177) กล่าวว่าแผนการสอนเป็นโครงการที่ได้จัดหรือวางแผนไว้ สำหรับวิชานั้น ๆ ไว้อย่างกว้าง ๆ ซึ่งมีส่วนประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย ซึ่งจะมีระดับของความมุ่งหมายต่างกัน เช่น จุดมุ่งหมายหลักสูตร จุดมุ่งหมายรายวิชา เป็นต้น
2. เนื้อหาความรู้ เป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เนื้อหาของหน่วยการสอน เป็นต้น
3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การกำหนดวิธีการสอน สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ
4. การวัดผลและประเมินผล เช่น การสังเกต การซักถาม สอบข้อเขียน สอบภาคปฏิบัติ เป็นต้น

จากการจัดทำแผนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การจัดทำแผนการสอนเป็นขั้นตอนของการศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดทิศทางในการสอน การเขียนแผนการสอน การทดลองใช้แผนการสอน และการปรับปรุงก่อนนำไปใช้ แผนการสอนจะทำให้ผู้สอนมั่นใจว่าการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้นถูกต้องสมบูรณ์ เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง สามารถดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

การใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วาสนา ชาวหา (2533 : 77) ให้ทัศนะว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อที่เป็นตัวกลางนำไปสู่การเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ชนะ กลิการ์ (2521 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง บุคคล วัสดุ อุปกรณ์ เหตุการณ์ เทคนิค หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งใช้สร้างสภาวะให้

ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และทัศนคติ การใช้สื่อการเรียนการสอน บางครั้ง ต้องใช้ร่วมกัน

ประมาณ สະกิมิ (2529 : 25-26) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สื่อเชิงอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อที่เป็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียน เช่น เครื่องฉายภาพชนิดต่าง ๆ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเครื่องมือ-อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปฏิบัติการในกระบวนการเรียนการสอน

2. สื่อเชิงวัตถุ ได้แก่ สื่อการสอนที่เป็นตัวเสนอเนื้อหาวิชาด้วยตัวเอง เช่น หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ ของจริง รูปภาพ หรือเป็นสิ่งที่อาศัยสื่อเชิงอุปกรณ์เป็นต้นนำเสนอ เช่น บทเรียนที่มีอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मภาพยนตร์ แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียงและโปรแกรมบทเรียนที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์

3. สื่อเชิงกรรมวิธี ได้แก่ สื่อการสอนประเภทที่ทำหน้าที่เสนอเรื่องราวหรือเนื้อหาของบทเรียน ด้วยอาศัยเทคนิคกระทำควบคู่ไปกับการใช้เชิงวัสดุ หรืออุปกรณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสอน เช่น เทคนิคการเลียนแบบ เกมสื่อกาสิโน การศึกษานอกสถานที่

สื่อการเรียนการสอนยังจำแนกได้หลายลักษณะในการช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้ให้เหมาะสม ลัดดา ศุภวีดี (2523 : 61) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อเล็กที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งหาประสบการณ์ หรือศึกษาได้อย่างแท้จริง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 สื่อวัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียน หรือตำราของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไก เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ फिल्मภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ फिल्मสตริป เส้นเทปบันทึกเสียง รายการวิทยุ รายการ

การโทรทัศน์ รายการสอนที่ใช้เครื่องช่วยสอน

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ สื่อใหญ่ ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียนสื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วแทบจะไม่มีประโยชน์ต่อการสื่อความหมายเลยถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไกเหล่านี้ ดังนั้นสื่อประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ สื่อการสอนประเภทนี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เทคนิคหรือวิธีการ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การสาธิต การแสดงบทบาท การแสดงละครหุ่น

สื่อการเรียนการสอนช่วยชี้แนะให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ทำให้เกิดการสนใจเกิดความชัดเจนขึ้น สุกฤษี ประจงศักดิ์ (2524 : 139-147) ได้เสนอประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการสอนอุตสาหกรรมศึกษาดังนี้ คือ การเชื่อมชมโรงงาน เทปบันทึกเสียง ของจริงและตัวอย่าง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผ่นป้าย โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เครื่องฉายข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง และเครื่องฉายภาพทึบแสง

เกี่ยวกับคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน คินเดอร์ (Kinder. 1959 : 13-18) ได้ทำการวิจัยและสรุปผลการวิจัยคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้เรียนจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและจำได้นาน
3. เราให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและช่วยให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง
4. คุณลักษณะที่เป็นรูปธรรมและเป็นความจริงของสื่อการเรียนการสอนใด ๆ ก็ตามจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งนั้นอย่างกว้างขวางและเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

5. สื่อการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ได้ดีขึ้น
6. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้ประหยัดค่าพูดของครูและนักเรียน
7. สามารถช่วยนักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนได้เร็วและมากขึ้น ส่วนนักเรียน

ที่ตลาดก็จะเรียนรู้ได้มากขึ้น

8. ถ้าได้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติ หรือช่วยให้มีทัศนคติที่มั่นคง

9. สื่อการสอนช่วยส่งเสริมความคิดและการแก้ปัญหาการสอนโดยเฉพาะจัดให้มีโครงงาน แผนงาน สาขางาน และวิธีบริหารด้านนี้โดยเฉพาะจัดให้มีห้องอุปกรณ์หรือศูนย์การศึกษาของวิทยาลัยสำหรับเป็นที่ผลิต เก็บรักษา และให้บริการสื่อการสอนของวิทยาลัย ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับบริการให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนให้โอกาสทุกคนเสนอความคิดเห็นและความต้องการใช้สื่อการสอน จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง จัดหาเครื่องมือ จัดวิทยากรให้คำแนะนำในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจัดวิทยากรให้คำแนะนำในการใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ

จากความหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอนพอสรุปได้ว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนจะต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้สอนต้องยึดหลักการปฏิบัติ คือ มีการทดลองก่อนนำไปใช้สอนจริง โดยก่อนสอนผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์แต่ละอย่างที่จะใช้ให้เรียบร้อย พร้อมทั้งสำรวจความบกพร่องของอุปกรณ์อย่างละเอียดถี่ถ้วน เลือกสื่อโดยพิจารณาถึงการให้คุ้มค่า เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน เลือกใช้สื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีที่จะนำมาใช้สอน รวมทั้งรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้ยาวนานที่สุด

การจัดและบริหารโรงฝึกงาน

การดำเนินการเรียนการสอนอุตสาหกรรมศิลป์ มีปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และโรงฝึกงาน ซึ่งถ้าหากขาดปัจจัยดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่งเพราะการจัดการเรียนการสอนมุ่งเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจกระบวนการผลิต การจัด และการบริหารโรงฝึกงาน ตลอด

จนความปลอดภัยในโรงฝึกงาน มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดดังต่อไปนี้

อนันต์ รัชมี (2530 : 11) ให้ความหมายของโรงฝึกงานไว้ว่า หมายถึง อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เทคนิคใหม่ ๆ ตลอดจนกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อการเตรียมออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูจะต้องปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ การจัดโรงฝึกงานให้มีความพร้อมกับผู้เรียนจะเข้าไปใช้ได้ทันที และต้องพยายามสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในตัวผู้เรียนว่า โรงฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานที่ผู้เรียนจะต้องออกไปประสบในชีวิตจริง ๆ ของการทำงานความรับผิดชอบส่วนตัวและส่วนรวม จึงควรได้รับการฝึกและเน้นเป็นพิเศษ มิใช่มุ่งฝึกเพื่อให้มีผลงานที่ดีงามเท่านั้น

โรงฝึกงานที่ใช้ในการเรียนการสอนช่างมีหลายประเภทดังที่ พงษ์เกษม ขาวทอง (2531 : 24-25) ได้จัดโรงฝึกงานไว้ 3 ประเภทดังนี้

1. โรงฝึกงานทั่วไป (comprehensive general shop) เป็นสถานที่ที่มีทั้งเครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งออกแบบไว้ให้สอนวิชาช่างหลาย ๆ สาขา โดยใช้ครูสอนเพียงคนเดียว โรงฝึกงานแบบนี้มีจุดประสงค์เพื่อใช้สอนหลาย ๆ ช่าง เช่น เขียนแบบไม้ ปั้น โลหะ ไฟฟ้า-วิทยุ ช่างก่อสร้าง ช่างพิมพ์ ถ่ายรูป ช่างไฟฟ้า-วิทยุ ฯลฯ ส่วนมากจะใช้กับโรงเรียนมัธยม

2. โรงฝึกงานแบบประสม (general unit shop) เป็นสถานที่ที่มีทั้งเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ที่ออกแบบไว้ให้สอนวิชาช่างได้เพียงโรงงานละ 2-3 ช่างเท่านั้น โดยต้องเป็นช่างประเภทเดียวกัน คือ สามารถใช้เครื่องมือ เครื่องจักรร่วมกันได้ เช่น ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมโลหะแผ่น ช่างตีเหล็ก ช่างโลหะรูปพรรณ หรืออาจจะเป็นช่างเขียนแบบกล ช่างเขียนแบบก่อสร้าง ช่างออกแบบตกแต่งภายในก็อาจจะรวมอยู่ในโรงงานเดียวกันได้ ส่วนมากจะใช้กับโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนอาชีวศึกษา

3. โรงฝึกงานเฉพาะ (unit shop) เป็นสถานที่ที่มีเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ ที่ออกแบบไว้เพื่อการสอนวิชาอาชีวศึกษาเพียงช่างเดียวโดยเฉพาะ

เช่น ช่างซ่อมทีวี ช่างซ่อมตู้เย็น ช่างเขียนแบบ ช่างโลหะแผ่น เป็นต้น ซึ่งจะต้อง แยกออกเป็นช่างละ 1 โรงงานโดยเฉพาะ ส่วนมากจะใช้กับโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่ว ๆ ไป

ภายในโรงฝึกงานจะมีห้องปฏิบัติการแบ่งเป็นส่วน ๆ สมิทท์และเทเลอร์ (Schmitt and Taylor. 1968 : 2) ได้แบ่งห้องเป็น 2 ลักษณะดังนี้คือ

1. ห้องปฏิบัติการหลัก (main laboratory space) เป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ เป็นที่ติดตั้งเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนาดใหญ่ เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของนักเรียน เป็นสถานที่จัดแยกออกจากห้องเรียนวิชาสามัญทั่วไปโดยเด็ดขาด

2. ห้องปฏิบัติการช่วย (auxiliary laboratory space) เป็นสถานที่ให้เป็นส่วนช่วยหรือเสริมห้องปฏิบัติการหลัก เพื่อให้การเรียนอาชีวศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้นเช่น ห้องเขียนแบบเฉพาะช่าง ห้องสมุด ห้องพักครู ห้องมือ ห้องทาสี ห้องพัสดุ เป็นต้น เขามักจะออกแบบให้อยู่ใกล้หรือติดกับห้องปฏิบัติการหลัก

ภายในโรงฝึกงานที่สมบูรณ์มีความพร้อมจะต้องมีเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์มากพอ เพื่อใช้ในการฝึกงาน ปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว ฉวย ชีระเผ่าพงษ์ (2532 : 144) ได้นแนะนำไว้ ดังนี้

1. เครื่องมือ (tool) คือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้แรงงานมนุษย์ขับเคลื่อนไป ซึ่งเป็นเครื่องมือเบื้องต้นที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป เช่น คีม ลั่ว ฆ้อน ไขควง ประแจ เลื่อน ตะไบ สกัด มีด ฯลฯ

2. เครื่องจักร (machine) คือ เครื่องมือที่มีเฟืองจักรและอุปกรณ์อื่นที่สลับซับซ้อนทำให้ประหยัดแรงงานในการขับเคลื่อนไป เช่น จักรเย็บผ้า รถจักรยานแม่แรง

3. เครื่องจักรกล (machine tool) คือ เครื่องมือที่มีเฟืองจักร และอุปกรณ์อื่นซับซ้อน ขับเคลื่อนด้วยพลังงานต่าง ๆ โดยไม่ต้องใช้พลังงานมนุษย์ เช่น เครื่องกลึง เครื่องไส เครื่องตัดเฟือง เครื่องบั่น

4. เครื่องมือกล (power tool) คือ เครื่องมือธรรมดา แต่ใช้พลังงานไฟฟ้า

มาช่วยทำให้ไม่ต้องใช้แรงมนุษย์ เช่น ส่วนไฟฟ้า กบไฟฟ้า เลื่อยไฟฟ้า

5. เครื่องยนต์ (engine) คือ เครื่องจักรที่ใช้การขับเคลื่อนด้วยการเผาไหม้ หรือการระเบิดของเชื้อเพลิง เช่น เครื่องยนต์ดีเซล เครื่องยนต์เบนซิน

6. อุปกรณ์ (equipment) คือ ชิ้นส่วนที่ใช้ประกอบในการทำงานของเครื่องกลและเครื่องจักรและต่าง ๆ เช่น เครื่องทาลวดลาย น็อต สกรู สลัก ลูกปืน มีดกลึง แท่นยืนศูนย์ หน้าจานแบ่ง แท่นกลึงเร็ว

7. วัสดุ (material) เรามักจะหมายถึง วัตถุดิบ (raw material) เช่น ไม้ เหล็ก น้ำมัน เป็นต้น แต่บางทีเราก็ก็นหมายถึง วัสดุสำเร็จรูป (ready made material) ซึ่งก็คล้ายกับอุปกรณ์ แต่เป็นอุปกรณ์ขนาดเล็ก เช่น ตะปู ตะปูควง คอนเดนเซอร์ ฯลฯ

ภายในโรงงานมีเครื่องมือจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมาย ครูผู้สอนจะต้องอธิบายทำความเข้าใจและวางกฎเกณฑ์การปฏิบัติในโรงงาน สร้างนิสัยการทำงานให้ปลอดภัยแก่ตนเอง มีความระมัดระวังตลอดเวลาที่ฝึกงานหรืออยู่ในโรงงาน ผจญ พันธชนะ (2531 : 55) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในโรงงาน 2 สาเหตุคือ

1. สาเหตุงานเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ด้อยมาตรฐานทางด้านการป้องกันความปลอดภัย

2. สาเหตุที่เกิดจากผู้เรียนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และขี้เกียจ มักง่าย ประมาท และเลินเล่อ รวมทั้งการทำงานที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วย

เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงงาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ (2522 : 9-10) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. สวมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยของโรงงานอย่างเคร่งครัด

2. ทำงานตามลำดับขั้นตอน หากทำไม่ได้ ไม่รู้ให้สอบถามจากครูผู้สอนทันที

3. ใช้เครื่องมือให้ถูกวิธี ถูกขนาด และถูกกับงาน

4. แต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงงาน และใช้เครื่องมือป้องกัน

อันตรายทุกครั้งที่ในการปฏิบัติงาน

5. หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรที่ชำรุด ที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน

6. การใช้ การบำรุงรักษา ปรับแต่งหรือซ่อมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ที่ใช้จะกระทำได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในอำนาจหน้าที่เท่านั้น ถ้าไม่อยู่ในหน้าที่ต้องรายงานให้ครูทราบทันที

7. เก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

8. ปฏิบัติตามคำเตือน หรือเครื่องหมายแสดงอันตรายใด ๆ ภายในโรงฝึกงาน

9. เมื่อเกิดอุบัติเหตุให้รีบแจ้งครู หรือผู้ควบคุมทันที

จากทัศนะของบุคคล นักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่าจัดและบริหารโรงฝึกงานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนอุตสาหกรรมศิลป์ เพราะการจัดการและการบริหารด้านโรงฝึกงาน เครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุฝึก การจัดให้มีกฎระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนการควบคุมดูแลด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ล้วนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทั้งสิ้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนได้สู่จุดหมายของการเรียนที่กำหนด โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีสอน ระยะเวลาที่เรียน มีนักการศึกษาและท่านได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (2523 : 135) กล่าวว่า "การสอนคือ การที่บุคคลผู้หนึ่งนำเอาความรู้สึนึกคิด และชีวิตของตนเองมาเผยแพร่ให้บุคคลอีกผู้หนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณาและเลือกสรรเอาคุณสมบัติ-ทัศนคติ และค่านิยมมายึดถือเป็นของ

ตนเอง"

สังัด อุทรานันท์ (2526 : 64-67) ให้ความหมายเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ว่าเป็นวิธีดำเนินการในการนำเอาตัวป้อน ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มาปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้เกิดเป็นผลผลิตตามที่ต้องการ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประเภท ดังนี้คือ

1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ช่วยชักนำให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้สอนนำมาสอน ซึ่งกิจกรรมในส่วนของการเตรียมความพร้อมนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม เช่น การเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ การตรวจดูความพร้อมของผู้เรียนที่จะเรียนในวิชานั้น การสร้างความสนใจ ได้แก่ การสนทนา การซักถาม
2. กิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับให้ความรู้ หรือฝึกให้เกิดทักษะ หรือสร้างเจตคติตามที่ได้กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการสอน เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทั้งชั้น หรือกลุ่มใหญ่ได้เรียนพร้อม ๆ กัน
3. กิจกรรมสร้างเสริมทักษะ เป็นการให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมสร้างเสริมทักษะทำได้โดยการทำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำแบบฝึกหัด หรือทำงานตามที่ครูมอบหมายให้ โดยทำร่วมกันทั้งชั้น เป็นกลุ่มหรือรายบุคคล
4. กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้การเรียนการสอน เป็นไปด้วยความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนดีขึ้น และจดจำได้นาน หรือช่วยให้การเรียนการสอนในครั้งต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ การสรุปบทวนและการสั่งงาน

ฟิลิฐ เมฆากัทร และธีระพล เมธิกุล (2531 : 92-93) ได้สรุปไว้ว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักการและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การสอนจึงเป็นกิจกรรมในแง่มุม

ต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการสอน หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสมและการวิเคราะห์ผลได้
4. ด้านประเมินผลการสอน หมายถึง ความสามารถในการประเมินผล การสอนทั้งหมดได้ ตั้งแต่การวางจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ครูได้กระทำไป

กิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านนี้ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นทีละขั้นจากด้านที่ 1 จนถึงด้านที่ 4 เช่น หลังจากครูสอนไปสักระยะ ครูอาจจะเปลี่ยนจุดประสงค์การเรียนรู้หรืออาจจะเปลี่ยนวิธีสอนที่ใช้กลางคัน เพื่อปรับปรุงการสอนของตนก็ได้

วิธี กุมทมาศ (2532 : 134) ให้ทัศนะว่า การเรียนการสอนวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เมื่อเรียนทฤษฎีแล้วก็จะเรียนภาคปฏิบัติต่อการฝึกภาคปฏิบัติสามารถทำได้คือ (1) ฝึกในโรงฝึกงานของโรงเรียน ซึ่งมีความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน แต่ทรัพยากรด้านบุคลากร และเครื่องมือไม่เพียงพอหรือถ้าเพียงพอก็ขาดประสบการณ์ (2) ฝึกในแหล่งวิทยาการ เป็นการจัดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร แต่เป็นปัญหาด้านการเดินทางและการฝึก (3) การฝึกปฏิบัติในแหล่งประกอบกิจการของบิดามารดา ผู้ปกครองนักเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โลกของงานอย่างแท้จริง และถือว่าเป็นใบเบิกทางสำหรับการทำงานของเด็กในอนาคตเมื่อสำเร็จการศึกษา

การสอนวิชาช่างมีความคล้ายคลึงกันกับการสอนวิชาสามัญภาคทฤษฎี แต่แตกต่างกับด้านภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ วาเกนเนอร์ และคณะ (Wagener and Others. 2520 : 1) ได้เสนอวิธีการสอนภาคทฤษฎี 4 ขั้น

ตอนตามลำดับ คือ

1. ทำให้นักเรียนสนใจปัญหา (motivation) ครูเป็นผู้ยกตัวอย่างปัญหา เพื่อท้าทายความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้
 2. ให้เนื้อหาหรือสิ่งบอกกล่าว (information) ตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน เพื่อนำสิ่งบอกกล่าวนั้นมาแก้ปัญหาจะต้องยึดหลักปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 สอนจากสิ่งง่าย ๆ ไปหาสิ่งยาก
 - 2.2 สอนจากสิ่งที่มองเห็นหรือทำการทดลองให้เห็นไปสู่กฎเกณฑ์ นิยาม และหลักการ
 - 2.3 สอนจากสิ่งที่ทราบแล้วไปยังสิ่งที่ยังไม่ทราบ
 - 2.4 สอนให้นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ออกไปจากที่สอน
 3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (application) ฝึกแก้ปัญหาหลังจากได้เรียนในสิ่งที่สอนไปแล้ว
 4. ต้องมีขบวนการวัดผลสำเร็จ (progress) เพื่อวัดว่าสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้นั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาหรือยังไม่เข้าใจในเรื่องใดบ้างเพื่อจะได้ทำการตรวจปรับให้การเรียนการสอนได้ผลตามวัตถุประสงค์
- ส่วนในภาคปฏิบัติ บุญยศักดิ์ ใจจงกิจ (2519 : 147) ได้เสนอแนะไว้
- 4 ขั้นดังนี้
 1. เตรียมการสอน โดยผู้สอนเตรียมแบบ เตรียมอธิบายลักษณะงานที่จะให้นักเรียนทำ เตรียมวิธีการที่จะเร่งเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากทำ และให้เข้าใจงานนั้นได้ดีเสียก่อน ขั้นตอนนี้เป็นหน้าที่ของผู้สอน นักเรียนเป็นผู้ฟัง
 2. ครูทำให้อุ ครูผู้สอนจะต้องสาธิตวิธีทำงานให้นักเรียนทำงานที่ถูกต้อง หรือสอนทักษะใหม่ให้นักเรียนดู พร้อมกับอธิบายด้วยคำพูดที่ชัดเจน ขั้นตอนนี้นักเรียนเป็นผู้ดูแลและสังเกต
 3. นักเรียนทดลองทำ นักเรียนเริ่มทดลองทำตามวิธีที่ครูได้สาธิตไว้ ครูจะต้องคอยควบคุม ช่วยเหลือ แก้ไขและแนะนำวิธีที่ถูกแก่นักเรียน

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติได้ ครูจะเป็นผู้กำหนดชิ้นงานและควบคุมคุณภาพหรือตรวจให้คะแนนชิ้นงานนั้น ๆ

สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ (2524 : 97) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนวิชาช่าง จะต้องเป็นการสอนที่มุ่งให้เด็กนักเรียนได้มีการปฏิบัติงานมากกว่าวิชาอื่น และโดยลักษณะเนื้อหาวิชา ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ทักษะของผู้เรียนขึ้นอยู่กับการฝึกทักษะ การทดลองและปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติงาน วิธีสอนที่นิยมใช้กันมีดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย
2. การสอนแบบสาธิต
3. การสอนแบบกำหนดงาน
4. การสอนด้วยแบบพิมพ์

ปรีชา ชาดิมาลากร (2524 : 54-55) ได้เสนอวิธีสอนที่ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมกับวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้.

1. วิธีสอนแบบสาธิต
2. วิธีสอนแบบโครงการ
3. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
4. วิธีสอนแบบใช้ใบช่วยสอน
5. วิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง
6. วิธีสอนแบบค้นคว้า
7. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน
8. วิธีสอนแบบใช้บทบาทสมมติ
9. วิธีสอนแบบการอภิปราย
10. วิธีสอนแบบการประชุม

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 262) ได้สรุปรูปแบบและเทคนิควิธีการสอนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ในการเรียนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาสามารถนำวิธีการสอนต่าง ๆ มาใช้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียน เทคนิควิธีการสอนมีดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบบทบาท
2. วิธีสอนแบบโครงการ
3. วิธีสอนแบบปฏิบัติซ้ำ
4. วิธีสอนแบบการฝึกหัด
5. วิธีสอนแบบการทดลอง
6. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา

จากการศึกษางานวิจัยการเลือกใช้วิธีการสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ของ มอลเลย์ (Malay. 1978 : 27) สรุปผลว่า วิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับสอนวิชา อุตสาหกรรมศิลป์ เรียงตามลำดับดังนี้ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบค้นคว้า การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบ โครงสร้าง การสอนโดยให้สถานการณ์จำลอง การสอนแบบภาพเคลื่อนไหว การสอนแบบ การประชุม การสอนโดยใช้ใบช่วยสอน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ การสอนแบบ บรรยาย การสอนโดยใช้วิธีการด้านอื่น ๆ เข้าช่วย การสอนแบบแลกเปลี่ยนความรู้ การสอนแบบสัมมนา การสอนแบบการศึกษานอกสถานที่ การสอนโดยการฝึกงาน การสอนโดยใช้โทรทัศน์ การสอนโดยใช้ชุดการสอน และสอนแบบศึกษาเฉพาะกรณี

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนนำ มาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผน การสอนเป็นแนวทาง ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเตรียมผู้เรียน การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การจัดกิจกรรมสนับสนุนการ เรียนการสอน ซึ่งจะทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินผลการเรียนการสอน

ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีขั้นตอนหนึ่งที่จะขาดเสีย มิได้ก็คือ การวัดประเมินผล เพราะการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้

เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ว่า บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอน และความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ทำให้ครูได้ทราบผลการสอน และวิธีการสอน ของงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้น การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน เมื่อใดมีการเรียนการสอนจะต้องมีการประเมินผลควบคู่กันไปด้วย ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ (2523 : 275) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียนการสอนว่า เป็นวิธีการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพ และคุณค่าการนำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้ทราบถึงความเจริญงอกงามและความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนดีขึ้น รวมถึงให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของครู และข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น

ปรีชา เศรษฐีธร (2527 : 322) ได้ให้ความหมายถึงการประเมินผลการเรียนการสอนที่ถูกต้อง ผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลให้ชัดเจน เลือกเครื่องมือที่จะใช้วัดผลให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติและความรู้สึก โดยเฉพาะด้านความรู้สึกนั้นควรจะต้องมีการวัดหลาย ๆ ครั้ง จนแน่ใจว่าผู้เรียนได้ผ่านจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นอกจากนั้น ผู้สอนควรจะได้บอกเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การบรรลุซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดให้ผู้เรียนทราบตั้งแต่เริ่มสอน

สุจินต์ วิเศษธีรานนท์ (2523 : 222-223) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดจำนวนตัวเลข ปริมาณ อันดับ ข้อมูล และลักษณะให้กับวัตถุ สิ่งของ และบุคคลตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือในการวัด และสิ่งที่จะวัดก็คือ คุณสมบัติหรือลักษณะของสิ่งนั้น ๆ และให้ความหมายการประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ดีราคา หรือสรุป เพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือหาคุณค่าของคุณลักษณะ พฤติกรรม และ สิ่งของ ว่าดีเพียงใดโดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดผลเป็นหลัก

นิพนธ์ ทศวัฒน์ (2523 : 67) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินผลไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนอันเป็นผลจากการศึกษาแล้วเรียนว่านักเรียนพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด
 2. เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของนักเรียน
 3. เพื่อทราบว่าการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้แล้วมากน้อยเพียงใด
 4. เพื่อทราบผลการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ยังมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอย่างไรบ้าง
 5. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ
- สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ (2524 : 153) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลต้องเกิดจากการกระทำร่วมกัน โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
2. การประเมินผลที่ดีต้องช่วยให้นักเรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของตนได้อย่างมีความหมาย
3. การประเมินผลควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องสม่ำเสมอทุก ๆ วัน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด
4. การประเมินผลควรอาศัยข้อมูลที่มาจกหลาย ๆ ทาง และใช้วิธีหลาย ๆ วิธี
5. การรายงานผลการประเมินต้องให้ข้อความหรือภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
6. มีการจัดทำระเบียบสะสมให้เป็นระเบียบ
7. คุณค่าของการประเมินผลนั้นอยู่ที่การนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทั้งช่วยครูให้เข้าใจนักเรียนและเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้วย

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 148-152) ได้กล่าวถึงการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนมี 2 ประเภทคือ

1. การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน และประเมินว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงตัวนักเรียน แผนการสอนและวิธีสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างภาคเรียนให้ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของรายวิชาออกมาเป็นคะแนนระหว่างภาค และการประเมินผลปลายภาค โดยประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สำคัญเมื่อสิ้นภาคเรียน

การวัดผลในวิชาช่าง วิธีการวัดส่วนใหญ่ก็เหมือนกับวิชาอื่น ๆ ทั่วไปแต่ วิชาช่างมีกิจกรรมการเรียนการสอนทางปฏิบัติ และส่วนหนึ่งต้องใช้โรงงาน บริษัท ช่างตีมาลากร (2524 : 55-56) ได้เสนอแนวทางวัดผลดังนี้

1. วิเคราะห์หาตัวชี้ (indicators) เพื่อให้ทราบว่าจะต้องการวัดผล ทางด้านใดบ้าง โดยการนำจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ ตัวชี้ที่ถูกต้อง

2. วิเคราะห์ตัวชี้แต่ละตัวออกเป็นข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกในการวัดผลแต่ละข้อย่อย

3. กำหนดแนวทางในการวัดผลในแต่ละตัวชี้ ซึ่งมีแนวทางในการวัดผล ดังนี้คือ

✓ 3.1 ทักษะขั้นพื้นฐานในงานอาชีพ เช่น วัดผลคุณภาพของงานที่กำหนด วัดโดยการสอบภาคปฏิบัติ

✓ 3.2 ความรู้เทคนิคและความรู้สัมพันธ์ เช่น การเข้าเรียน การสอบ ปลายภาค

✓ 3.3 นิสัยในการทำงานวัดโดยการสังเกตของครู

3.4 เจตคติที่ดีต่อการทำงาน โดยการให้คะแนนจากการสังเกต

3.5 ให้คะแนนจากการค้นคว้าและรายงาน

4. กำหนดค่าคะแนนในแต่ละตัวชี้ ซึ่งเน้นแนวทางในการกำหนดคะแนนใน

แต่ละตัวดังนี้

ทักษะขั้นพื้นฐานในการทำงาน	20	คะแนน
การวางแผนในการทำงาน	20	คะแนน
ความรู้เทคนิคและความรู้สัมพันธ์	30	คะแนน
นิสัยในการทำงาน	20	คะแนน
เจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	10	คะแนน
รวม	100	คะแนน

การประเมินผลนั้นมีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนมาก เนื่องจาก ผลของการประเมินนั้นจะได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวครูและต่อผู้เรียน (วิเชียร แหวนเพชร. 2530 : 340-341) ได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การประเมินผลการสอน ต้องอาศัยพฤติกรรมการสอนของครูมาเป็นตัวบ่งชี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งตัวบ่งชี้มีหลายลักษณะคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทคนิควิธีการสอน บุคลิกลักษณะของผู้สอน บรรยากาศภายในห้องเรียน และความสนใจของผู้เรียนสำหรับผู้ประเมินการสอนนั้นควรจะได้ข้อมูลจากบุคคลต่อไปนี้คือ ตัวนักเรียน ตัวครู เพื่อนครูและผู้บริหาร

2. การประเมินผลการเรียน ถือว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการสอน เมื่อสอนแล้วต้องมีการประเมินผลผู้เรียน เป้าหมายของการประเมินผลการเรียนนั้นก็เพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เพื่อหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไขได้ตรงจุด ต้องรายงานผลการเรียน และสิ่งที่ครูต้องวัดผลและประเมินผลในตัวผู้เรียนได้แก่ ความรู้หรือทฤษฎีทางช่าง ความสามารถและทักษะการช่าง

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นวิธีดำเนินการในการพิจารณาตัดสินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของผู้สอน ช่วยให้ผู้สอนรู้จัก และเข้าใจผู้เรียนดียิ่งขึ้น ตลอดจนทำให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของผู้สอนและข้อบกพร่องต่าง ๆ

จากการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไปนี้

ภาวิตา หาญวัฒนกุล (2530 : 122-123) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรของครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า โรงเรียนขาดบุคลากร ผู้มีความรู้ความชำนาญที่สามารถช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โรงเรียนขาดความพร้อมในเรื่องเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ นอกจากนี้ อาจมีเหตุจากตัวครูอาจารย์เอง ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ดีพอ ยังคงยึดมั่นในวิธีสอนแบบเดิม

แนวทางการแก้ปัญหาครู-อาจารย์มีความเห็นว่า การได้รับการอบรมเป็นวิธีทำให้เกิดผลดีต่อการใช้หลักสูตร ครู-อาจารย์ มีความต้องการในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้

โสภณ โสมติ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการในกิจกรรมการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่ในระดับมากในเรื่อง การจัดแผนการเรียน การวางแผนการสอน เทคนิคและวิธีสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน และดำเนินการอยู่ในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนและสถานที่ฝึกงาน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้ประสบปัญหามากในเรื่องสื่อการเรียน การจัดแผนการเรียน และประสบปัญหาน้อย

ในเรื่อง การวางแผนการสอน สถานที่ฝึกงาน การวัดและประเมินผล และเทคนิค และวิธีสอน ตามลำดับ

บุญสม ศิริพานันท์ (2529 : 218-220) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหา การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 แผนการเรียนวิชาอาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิด เห็นว่ามีปัญหามากในเรื่องขาดแคลนผู้มานิเทศหรือนำด้านการใช้หลักสูตร ปัญหา ด้านความพร้อมของโรงเรียน การจัดซื้อวัสดุฝึกขาดความคล่องตัว ปัญหาด้านการแนะ แนว ขาดครูแนะแนวอาชีพ ในการให้คำแนะนำปรึกษาและแนะนำนักเรียน ปัญหาด้าน เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ปัญหาด้านสื่อการเรียน การสอนมีปัญหามาก เรื่องการจัดหนังสือวิชาช่างอุตสาหกรรมไว้ในห้องสมุดไม่เพียงพอ ปัญหารองลงมาก็คือ เอกสารการสอนวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ คู่มือและใบงานไม่ตรงกับ ความต้องการขาดสื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล การเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นน้อยกว่าทุกเรื่อง

วันชัย คงเพ็ชร (2535 : 182) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึก อบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผล จากการวิจัยพบว่า ครูอุตสาหกรรมศึกษามีความคิดเห็นต้องการพัฒนามากที่สุดคือ การ จัดโรงฝึกงานและการรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน การบริหารวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนต้องการพัฒนาความสามารถทางด้านการปฏิบัติงาน และ เทคนิคกระบวนการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ทองพูน กิ่งนาค (2533 : 1171) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตร ปวช. 2530 สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ตามที่เสนอแนะของผู้บริหาร และอาจารย์ ผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคกลาง พอสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ พบว่ามีปัญหา การบริหารหลักสูตร ปวช. 2530 สาขาวิชาไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 3 ด้านดังนี้

1. ด้านเตรียมการบริหารหลักสูตรมีปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหา เกี่ยวกับการจัดตารางสอนและห้องเรียนมากกว่าอย่างอื่น

2. ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และการฝึกงานอยู่ในระดับมาก

3. ด้านสนับสนุนหลักสูตรมีปัญหาในระดับมาก โดยมีปัญหาค่อนข้างรุนแรงในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและวัสดุฝึก การบริการสื่อการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา

ประเวศ ยอดยิ่ง (2528 : 56-68) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมทางด้านสื่อการสอน ในปี พ.ศ. 2533 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและด้านครูช่าง ผลการวิจัยปรากฏว่าครูช่างอุตสาหกรรมควรมีสมรรถภาพทางด้านสื่อการสอน ในปี พ.ศ. 2533 ดังนี้

1. ในด้านการเลือกสื่อการสอน ควรจะมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนจุดประสงค์การสอน ปรัชญาการสอนอาชีวศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ มีความชำนาญทางด้านการสอน มีความรู้และคุ้นเคยกับสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ให้มาก ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ คุณลักษณะ คุณค่า และขีดจำกัดของสื่อแต่ละประเภทเป็นอย่างดี จนสามารถเลือกสื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนมีความสามารถที่จะประเมินคุณค่าและคุณภาพของสื่อที่จะนำเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนได้

2. ในด้านการใช้สื่อการสอน ควรจะมีเจตคติที่ดีในการใช้สื่อการสอน มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนทั้งประเภทวัสดุ เครื่องมือ และเทคนิควิธีได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะสื่อที่มีการใช้ในสถานศึกษานั้น ๆ นอกจากนี้จะต้องสามารถใช้สื่อการสอนได้อย่างมีระบบ และปฏิบัติตามขั้นตอนของการใช้สื่อการสอนได้อย่างถูกต้อง สามารถใช้สื่อสำหรับการศึกษด้วยตนเอง และประเมินผลการใช้สื่อการสอนได้

3. ในด้านการผลิตสื่อการสอน ควรจะมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสื่อการสอนที่จะผลิต มีต่อจุดประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา ผู้เรียนและวิธีการสอน

มีทักษะในการออกแบบ และผลิตสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ แผ่นภาพโปร่งใส สไลด์ และสื่อ
ประสมสามารถเตรียมงานด้านวิชาการและเตรียมการผลิตสื่อ เพื่อร่วมกับนักเทคโนโลยี
ทางการศึกษาทำการผลิตสื่อการสอน สามารถที่จะประยุกต์ความรู้ทางช่าง วัสดุ
และเครื่องมือที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเข้ามาผลิตสื่อการสอนอย่างง่ายได้อย่างมีระบบ
และสามารถทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นได้

พริษา เลหาไพศาล (2532 : 1179) ได้วิจัยสภาพและปัญหาการบริหาร
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาเทคนิค พุทธศักราช 2527 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขต
การศึกษา 7 - 8 ผลจากการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์
และครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน
มีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการใช้หลักสูตร ด้านบุคลากร
ด้านงบประมาณ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในระดับปาน
กลางแต่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกัน
อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดย
ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับมาก

3. วิเคราะห์สภาพการบริหารหลักสูตร ตามสถานภาพทางตำแหน่ง วุฒิ
การศึกษาและประสบการณ์ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นตรงกันในด้านการ
จัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับ
ปานกลาง ส่วนด้านการใช้หลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ด้านงบ
ประมาณ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
แต่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับน้อย

4. วิเคราะห์ปัญหาการบริหารหลักสูตร ตามสถานภาพทางตำแหน่ง วุฒิ
การศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นตรงกันทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น
ด้านบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปาน

กลางแต่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความเห็นตรงกันในด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการประเมินผลการเรียนมีความเห็นแตกต่างกัน

สวัสดี้ ผลอุทิศ (2526 : 96-99) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับพุทธศักราช 2519 และหลักสูตรแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2523-2524 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอน วิชาสังคมศึกษาและนักศึกษา มีความเห็นตรงกันในเรื่องต่อไปนี้ คือ เอกสารประกอบ การใช้หลักสูตร สื่อการสอนต่าง ๆ จำนวนอาจารย์และงบประมาณมีไม่เพียงพอับความต้องการ ส่วนในเรื่องจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ผู้บริหารการศึกษา มีความเห็นว่าเพียงพอับความต้องการ ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่ายังไม่เพียงพอับความต้องการ วิธีสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดคือ การสอนแบบ บรรยาย ในการวัดผลและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นผู้ออกข้อสอบเอง และข้อสอบเป็นแบบอัตนัยและปรนัย ใช้วิธีวัดผลแบบเก็บคะแนนระหว่างภาคและทดสอบปลายภาคผู้บริหารการศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่

ดาวรุ่ง วีระกุล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการนำหลักสูตรสาขา วิชาอื่นไปใช้ในวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2529 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา จากผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการฝึกหัดครูมีแผนนโยบายในการบริหารที่แน่นอน สามารถปฏิบัติตามได้ ในด้านการจัดกระบวนวิชา อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าการจัดรายกระบวนวิชา เหมาะสมดีแล้ว ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาบางวิชาซับซ้อน ชั่วโมงการฝึกปฏิบัติ งานน้อย วิชาเลือกน้อยเกินไป ในด้านการจัดผู้รับผิดชอบสอนนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า จำนวนอาจารย์ผู้สอนยังไม่เพียงพอยังขาดอาจารย์เฉพาะทางสาขาวิชา

2. การจัดการด้านบุคลากร พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ มีความถนัดใน

การสอนตามประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าตามพื้นฐานที่ได้เรียนมา และอาจารย์ส่วนใหญ่เคยได้เข้ารับคำชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรแต่การจัดอบรมสัมมนา มีน้อยเกินไป

3. การจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีเอกสารประกอบการเรียนในสาขาวิชาเอกเพียงพอ ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนขาดผู้สอนที่มีความรู้ และประสบการณ์ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2533 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมินการใช้หลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาศิลปศาสตร์ในสหวิทยาลัยทักษิณ ผลจากการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์พบว่า คำอธิบายรายวิชาไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาเนื้อหาซับซ้อน ขาดแคลนอาจารย์ที่มีความสามารถเฉพาะทาง ผู้บริหารและผู้สอนขาดความเข้าใจในหลักสูตร (2) ปัญหาในทัศนะของนักศึกษาพบว่า เนื้อหาในหลักสูตรไม่ทันสมัย อาจารย์ผู้สอนขาดความรับผิดชอบในการสอน อาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงมีจำนวนน้อย ไม่มีการใช้สื่อประกอบการสอนและถ้าใช้ก็เป็นสื่อที่ไม่ทันสมัย อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนที่น่าเบื่อและมีการฝึกปฏิบัติน้อย

สมศักดิ์ ศรีมานอนันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาการอื่น ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ผู้บริหารมีความเห็นต่อสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาการอื่นจะต้องปรับปรุง คือ อุปกรณ์หลักสูตรไม่เพียงพอ ขาดครู-อาจารย์ที่จะสอน (2) ผู้สอนมีความเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรอื่นคือ ไม่มีความถนัดในวิชาที่สอนนักศึกษาไม่นิยมเรียน (3) นักศึกษามีความเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรอื่น คือ อุปกรณ์ประกอบการสอนแต่ละวิชามีน้อย รายวิชาที่จัดให้ไม่มีความเหมาะสม มีการทดสอบน้อย และอาจารย์ให้ความเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนน้อย

ฉัตรนภา พรหมหา (2523 : 48-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ของอาจารย์คณะวิชาวิทยาศาสตร์กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ" พบว่า การกำหนดโครงสร้างและรายวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงหลักสูตรให้รายวิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ขจัดความซ้ำ

ข้อนี้ให้หมดไป ปรับเนื้อหาและรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพการนำไปใช้ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต กำหนดสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาเฉพาะเพิ่มขึ้น ให้นักเรียนผู้ใช้ ครูและผู้มีประสบการณ์ในการสอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างใกล้ชิด การจัด การเรียนการสอนมีปัญหาภายในเรื่องความรู้พื้นฐานของผู้เรียนไม่เพียงพอและขาด แนวการสอนในบางรายวิชา ควรมีการวางแผนการสอน จัดทำคู่มือหรือชุดการสอน ตลอดจนปฏิบัติการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นไว้ใช้ร่วมกันในกลุ่มวิทยาลัยครู ในส่วนตัวผู้เรียน ควรมีการสอบก่อนเรียน และจัดให้เรียนเสริมจนถึงเกณฑ์ที่ต้องการ ในกรณีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอ การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรืออบรมระยะสั้น และนอกจากนั้นยังขาดแคลน ตำราและวัสดุครุภัณฑ์ วิชาการควรมีการเก็บค่าวัสดุฝึกทุกรายวิชาที่มีการปฏิบัติ ส่งเสริม การผลิตอุปกรณ์ทุกประเภทจากวัสดุในท้องถิ่น และให้การสนับสนุนการเขียนตำราหรือ เอกสารทางวิชาการทุกรูปแบบ

อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตร การสื่อสาร และการโฆษณา ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู จากผล การวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้หลักสูตรการสื่อสารและการโฆษณา ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู สรุปได้ว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ ได้มีการปฏิบัติ ในด้านต่าง ๆ คือ

1.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีการจัดทำแผนการสอน และ เอกสารประกอบการสอน

1.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร วิทยาลัยครู ได้มีการเตรียมบุคลากร สืบหาซื้อการเรียนการสอน สืบหาหนังสือเรียนและหนังสือ อ่านเพิ่มเติมในห้องสมุด ด้านการจัดผู้สอน หัวหน้าภาควิชา เป็นผู้พิจารณาตามความ เหมาะสมและใช้หลักเกณฑ์การเลือกแหล่งวิชาการและสถานประกอบการสำหรับส่ง นักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานเพื่อให้มีลักษณะงานตรงกับวิชาที่สอน

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ทำการเตรียมการสอน

ทุกครั้ง มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน วิธีสอนที่ใช้มากที่สุด คือการบรรยาย
 ในด้านการวัดผล และการประเมินผล มีการชี้แจงหลักเกณฑ์ และกำหนดวิธีการวัดผล
 ให้ทราบล่วงหน้าทุกครั้งและวิธีการวัดผลที่อาจารย์ใช้มากที่สุด คือ แบบทดสอบ

2. ปัญหาในการใช้หลักสูตรการสื่อสารและการโฆษณาระดับอนุปริญญา

พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู พบว่ามีปัญหาทุกด้าน แต่ที่เป็นปัญหามาก ได้แก่
 ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ
 ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมน้อย กิจกรรมการเรียน
 การสอนมีช่วงเวลาในการฝึกปฏิบัติงานของนิศศึกษาน้อย และปัญหาในการจัดกิจกรรม
 เสริมการเรียนการสอน

สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพการ
 ใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาดรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู "พบว่า
 สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ในด้านต่าง ๆ นั้น สรุปได้ว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่
 ได้มีการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ คือ ในด้านการจัดทำแผนการสอน การจัดทำเอกสารและ
 คู่มือครู การเตรียมบุคลากร สื่อการเรียนการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกปฏิบัติ
 กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน และ
 การวัดผล ประเมินผลการเรียน ส่วนปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ งบประมาณในการดำเนิน
 การไม่เพียงพอ ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
 รวมทั้งห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา พื้นฐานของนักศึกษาแตกต่างกัน และ
 นักศึกษาขาดความสนใจในวิชาชีพอย่างแท้จริง

กันตยา เพิ่มผล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลัก
 สูตรวารสารศาสตร์ และการประชาสัมพันธ์ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ใน
 วิทยาลัยครูสรุปได้ดังนี้

1. สภาพของวิทยาลัย อาจารย์ประจำ และนักศึกษา

1.1 วิทยาลัยส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านสถานที่อื่นได้แก่ห้องฝึก
 ปฏิบัติงาน

1.2 อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอนแต่ได้มี

การเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง

1.3 นักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมในการเรียน และมีความสนใจในการเรียนวิชานี้

2. การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์

2.1 อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้มีการจัดทำแผนการสอน. และใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย

2.2 อาจารย์ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2.3 ได้มีการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาด้านวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์

2.4 ได้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

2.5 ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอยู่เสมอ

2.6 ได้มีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์

3.1 ปัญหาในด้านความพร้อมของห้องฝึกปฏิบัติงาน

3.2 ปัญหาในด้านการเตรียมบุคลากรทางการสอน

3.3 ปัญหาในด้านการจัดทำแผนการสอน

3.4 ปัญหาในด้านเครื่องมือสำหรับฝึกงานของนักศึกษา

สจิวรรณ ทรรพวสุ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านกระบวนการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารได้ปฏิบัติในกระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านกระบวนการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติในกระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการเตรียมสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติในกระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารได้ปฏิบัติในกระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติในกระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจ และการจัดการโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู ผลจากการวิจัยพบว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่กำหนดนโยบายการใช้หลักสูตร โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน แผนการสอน และเอกสารประกอบการสอน สำนวความพร้อมของบุคลากรก่อนการใช้หลักสูตร พิจารณาอาจารย์เข้าสอนโดยใช้วุฒิทางการศึกษา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ อาจารย์ผู้สอนเตรียมการสอนทุกครั้งมีการชี้แจงแผนการเรียน แผนปฏิบัติงาน จุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละวิชาให้นักศึกษาทราบ วิธีสอนที่ใช้มากที่สุดคือ การบรรยาย มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า วิธีวัดผลที่ใช้มากที่สุดคือแบบทดสอบ ส่วนปัญหาในการใช้หลักสูตรที่พบได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ เอกสารตำราจำนวนบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชา อุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอช่วงเวลาฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษามีน้อย ยังไม่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างสม่ำเสมอ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้หลักสูตร สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยสิ่งต่อไปนี้คือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน

การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน นอกจากนั้นผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน
และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตรอันจะส่งผลต่อการดำเนิน
การเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ได้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร
วิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ
จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่มีประโยชน์ในการพัฒนาการใช้หลักสูตร
และพัฒนาการเรียนการสอน โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน อาจารย์ผู้สอนสังกัดภาควิชาทัศนศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 28 คน และ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับปริญญาตรี จำนวน 160 คน ในวิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูเลย รวมประชากรทั้งหมด 200 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	12	12	100
อาจารย์	28	26	92.8
นักศึกษา	160	148	92.5
รวม	200	186	93

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจำนวน 200 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมี 3 ชุดคือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ 1.การเตรียมบุคลากร 2.การจัดทำแผนการสอน 3.การใช้สื่อการเรียน การสอน 4.การจัดและบริหารโรงฝึกงาน 5.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ

6. การประเมินผลการเรียนการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ และตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ -

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ 1.การเตรียมบุคลากร 2.การจัดทำแผนการสอน 3.การใช้สื่อการเรียนการสอน 4.การจัดและบริหารโรงฝึกงาน 5.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 6.การประเมินผลการเรียนการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ และตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ 1.การเตรียมบุคลากร 2.การใช้สื่อการเรียนการสอน 3.การจัดและบริหารโรงฝึกงาน 4.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 5.การประเมินผลการเรียนการสอนแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (ratingscale) 5ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ และ ตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

3. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม

ขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร เพื่อให้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 รวบรวมเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบข่ายและการร่างแบบสอบถาม

3.3 ออกแบบและสร้างแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการ ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง และผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

3.5.1 จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

3.5.2 ประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

3.5.3 สอนในระดับอุดมศึกษา

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารจำนวน 8 คน อาจารย์จำนวน 10 คน และนักศึกษาจำนวน 30 คน ที่วิทยาลัยครูสุรินทร์

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติเลย

3.7 ผลของการทดลอง (Try out) กับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92, 0.85, และ 0.88 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 ขอลหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามแก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

4.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ใน สหวิทยาลัยอีสานเหนือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ คือนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าเฉลี่ย (μ) ที่หาได้มาทำการแปลผลโดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าของ เบส์ท (Best. 1970 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 - 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 - 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 - 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติเลย

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ คือนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาความถี่เสนอเป็นความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

6.1 ค่าร้อยละ (percentage)

6.2 ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534

: 41)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

μ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

$\sum x$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N จำนวนคะแนนทั้งหมดของกลุ่มประชากร

6.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้สูตร (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 70)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum f(x - \mu)^2}{N}}$$

σ แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร

x แทนข้อมูลแต่ละจำนวน

μ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

f แทนความถี่

N แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

6.4 หาค่าความเชื่อมั่น ใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา ใช้สูตรของครอนบัค
(cronbach 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum s^2_i}{S^2_o} \right\}$$

เมื่อ α แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทนจำนวนข้อของแบบสอบถาม
 s^2_i แทนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s^2_o แทนคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้เป็นบทที่กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้เสนอลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลในการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเป็นตารางประกอบคำบรรยาย และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมายดังนี้

μ แทนค่าเฉลี่ย

σ แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดลำดับในการเสนอดังนี้

1. เสนอความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เป็นรายชื่อ และรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เสนอความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เป็นรายชื่อ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
4. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เสนอเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 เสนอความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ได้นำมาพิจารณาศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ และรายด้าน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของเบสท์ (best. 1978 : 174)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 - 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 - 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติเลย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารจำนวน 12 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยแยกเป็นรายข้อ และรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังที่แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายชื่อ
และรายด้าน

การใช้หลักสูตร			ระดับ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	การปฏิบัติ
<u>ด้านการเตรียมบุคลากร</u>			
1. จัดประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรแก่ผู้สอน	2.92	1.24	ปานกลาง
2. จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจาก หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู	2.08	1.24	น้อย
3. แจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาด้วย ตนเอง	3.50	1.17	ปานกลาง
4. สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น	3.58	.67	มาก
5. สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.25	.75	มาก
6. สนับสนุนให้ศึกษาคูงานจากสถาบันอื่น	3.75	.75	มาก
7. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.92	.90	ปานกลาง
8. สำนวความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน	3.58	1.00	มาก
9. จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับ ความรู้ ความสามารถ	3.92	1.00	มาก
10. สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่าง เหมาะสม	3.58	.90	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.41</u>	<u>.73</u>	<u>ปานกลาง</u>

ตาราง 2 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร		ระดับ	
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	การปฏิบัติ
ด้านการจัดทำแผนการสอน			
1. ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน	3.92	1.00	มาก
2. จัดประชุม อบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน	3.08	1.08	ปานกลาง
3. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยที่สอนวิชาเดียวกัน	3.00	1.48	ปานกลาง
4. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน	2.33	1.30	น้อย
5. ใช้เวลาอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำแผนการสอน	3.42	1.16	ปานกลาง
6. จัดบริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำแผนการสอน	3.17	1.11	ปานกลาง
7. ให้บริการพิมพ์ และเผยแพร่แผนการสอน	3.58	1.44	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.21</u>	<u>1.04</u>	<u>ปานกลาง</u>
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน			
1. จัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน	2.92	.67	ปานกลาง
2. จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน	2.25	.97	น้อย
3. เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน	2.17	1.03	น้อย
4. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการใช้การเรียนการสอน	2.00	.85	น้อย

ตาราง 2 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์			ระดับ
	μ	σ	การปฏิบัติ
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อ			
การเรียนการสอน	3.08	1.00	ปานกลาง
6. บริการวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	2.92	1.08	ปานกลาง
7. จัดหาสื่อต้นแบบเพื่อใช้ในการผลิตสื่อ			
การเรียนการสอน	2.33	.89	น้อย
8. จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน	2.33	.89	น้อย
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.50</u>	<u>.68</u>	<u>น้อย</u>
<u>ด้านการจัดและบริหารโรงงาน</u>			
1. มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้อาคาร และโรงงาน	2.83	1.03	ปานกลาง
2. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงงาน	2.08	1.00	น้อย
3. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และความปลอดภัย	2.76	.89	ปานกลาง
4. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่นในการจัดและบริหารโรงงาน	2.83	.83	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

การให้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
5. สนับสนุนให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับ การจัดและบริหารโรงงาน	3.25	.97	ปานกลาง
6. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อ วัสดุ และอุปกรณ์	3.25	.87	ปานกลาง
7. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อ เครื่องมือ และเครื่องจักร	3.00	.95	ปานกลาง
8. จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซม และ บำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร	3.00	.74	ปานกลาง
9. ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติ	3.67	.78	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.95</u>	<u>.52</u>	<u>ปานกลาง</u>

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.50	.67	ปานกลาง
2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	.75	มาก
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.42	.67	ปานกลาง
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิค และ วิธีการสอน	2.64	.98	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
5. จัดประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิค และวิธีสอน	2.75	1.14	ปานกลาง
6. บริการด้านเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการสอน	3.50	1.00	ปานกลาง
7. ให้อิสระแก่อาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.50	.67	มาก
8. ร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหา การเรียนการสอน	3.67	.89	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.47</u>	<u>.57</u>	<u>ปานกลาง</u>

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

1. ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของ การประเมินผลการเรียนการสอน	3.58	1.00	มาก
2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาเดียวกัน สร้างข้อสอบร่วมกัน	2.92	1.08	ปานกลาง
3. จัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการ ประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน	2.42	.90	น้อย
4. มีการร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ	1.92	.67	น้อย
5. จัดบริการเอกสารประกอบในการจัดทำ เครื่องมือในการประเมินผล	2.75	1.14	ปานกลาง
6. จัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ	4.00	.74	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร			ระดับ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	การปฏิบัติ
7. จัดประชุมพิจารณานำผลจากการประเมิน			
มาปรับปรุงแก้ไข	2.08	.90	น้อย
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.11</u>	<u>.61</u>	<u>ปานกลาง</u>
รวมทั้งหมด 6 ด้าน	3.12	.45	ปานกลาง

ข้อมูลในตาราง 2 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\mu = 4.25$) จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ($\mu = 3.92$) สนับสนุนให้ศึกษาคูงานจากสถาบันอื่น ($\mu = 3.75$) สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น ($\mu = 3.58$) สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม ($\mu = 3.58$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ แจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\mu = 3.50$) จัดประชุมปฏิบัติการด้านหลักสูตรแก่ผู้สอน ($\mu = 2.92$) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว ($\mu = 2.92$)

และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจากหน่วย
ศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู ($\mu = 2.08$)

ด้านการจัดทำแผนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดทำแผนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
($\mu = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ ชี้แจงให้อาจารย์
ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.92$) ใ้บริการพิมพ์ และ
เผยแพร่แผนการสอน ($\mu = 3.58$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ ใช้เวลาอาจารย์
ผู้สอนในการจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.42$) จัดบริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ
แผนการสอน ($\mu = 3.17$) จัดประชุม อบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.08$)
สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยที่สอนวิชา
เดียวกัน ($\mu = 3.00$) และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอน
จัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน ($\mu = 2.33$)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
($\mu = 2.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ จัดสร
งงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.08$) จัดบริการวัสดุ
และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.92$) จัดศูนย์บริการ
สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.92$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ จัดหาสื่อต้นแบบเพื่อให้
ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.33$) จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการ
เรียนการสอน ($\mu = 2.33$) จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อการ
เรียนการสอน ($\mu = 2.25$) เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อ

การเรียนการสอน ($\mu = 2.17$) และสนับสนุนให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.00$)

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.67$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ สนับสนุนให้เข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 3.25$) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อวัสดุ และอุปกรณ์ ($\mu = 3.25$) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อเครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 3.00$) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการซ่อมแซม บำรุงรักษา เครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 3.00$) สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่นในการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.83$) มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้อาคารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.83$) สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และความปลอดภัย ($\mu = 2.67$) และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.08$)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ ให้อิสระอาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.50$) สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.75$) ร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ($\mu = 3.67$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ บริการด้านเอกสารตำราเกี่ยวกับเทคนิค และ

วิธีสอน ($\mu = 3.50$) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.50$) ให้ค่าปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.42$) จัดประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิค และวิธีสอน ($\mu = 2.75$) และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิค และวิธีสอน ($\mu = 2.64$)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ จัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ ($\mu = 4.00$) ที่แจ้งให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการประเมินผลการเรียนการสอน ($\mu = 3.58$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาเดียวกันสร้างข้อสอบร่วมกัน ($\mu = 2.92$) จัดบริการเอกสารประกอบในการจัดทำเครื่องมือในการประเมินผล ($\mu = 2.75$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ จัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน ($\mu = 2.42$) จัดประชุมพิจารณานำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ($\mu = 2.08$) และมีการร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ ($\mu = 1.92$)

ความคิดเห็นของอาจารย์

ผลของการวิเคราะห์ดังที่แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของอาจารย์
เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายข้อ
และรายด้าน

การใช้หลักสูตร			ระดับ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	การปฏิบัติ
<u>ด้านการเตรียมบุคลากร</u>			
1. เข้าประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตร	2.27	.87	น้อย
2. เข้ารับการประชุมชี้แจงหลักสูตรจากวิทยาการ จากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	1.77	.86	น้อย
3. ได้รับเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาด้วยตนเอง	3.00	1.17	ปานกลาง
4. เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร	2.12	1.03	น้อย
5. เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้	2.50	.95	น้อย
6. ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	2.46	1.33	น้อย
7. ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น	2.62	.75	ปานกลาง
8. สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความ สามารถ	3.92	.84	มาก
9. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.73	.83	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.71</u>	<u>.61</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>ด้านการจัดทำแผนการสอน</u>			
1. ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน	3.58	.90	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
2. วิเคราะห์เนื้อหาที่สอนทั้งหมดเพื่อจัดทำ แผนการสอน	3.27	1.08	ปานกลาง
3. กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน	3.96	.82	มาก
4. จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง	3.88	.65	มาก
5. กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับ เนื้อหา	3.77	.82	มาก
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้ สอดคล้องกับเนื้อหา	3.65	.63	มาก
7. กำหนดสื่อการเรียนรู้การสอนให้เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.42	.64	ปานกลาง
8. กำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน	3.54	.65	มาก
9. กำหนดรายชื่อหนังสือ เอกสารเพื่อประกอบ การเรียนรู้การสอน	3.27	.87	ปานกลาง
10. ทดลองใช้แผนการสอน	2.23	.86	น้อย
11. นำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมา ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง	2.27	.92	น้อย
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.35</u>	<u>.53</u>	<u>ปานกลาง</u>

ตาราง 3 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน			
1. ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิต สื่อการเรียนการสอน	2.15	.83	น้อย
2. สำรวจปริมาณและคุณภาพสื่อการเรียน การสอน	2.42	1.06	น้อย
3. ผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ หาง่าย	2.92	.74	ปานกลาง
4. เลือกหาวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ ในการผลิตสื่อ	2.65	.94	ปานกลาง
5. จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	3.27	.67	ปานกลาง
6. ผลิตสื่อใช้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.00	.85	ปานกลาง
7. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย อยู่เสมอ	3.15	.83	ปานกลาง
8. ข้อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด	2.85	1.01	ปานกลาง
9. ทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อน นำไปใช้จริง	2.54	1.17	ปานกลาง
10. นำผลการทดลองการใช้สื่อการเรียน การสอนมาปรับปรุงแก้ไข	2.50	1.21	น้อย
รวมเฉพาะด้าน	2.75	.56	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร			ระดับ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	การปฏิบัติ
ด้านการจัดและบริหารโรงงาน			
1. เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับจัด และบริหารโรงงาน	1.65	.94	น้อย
2. ศึกษาดูงานการจัดและบริหารโรงงาน	2.00	1.20	น้อย
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการ สอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ	3.38	.70	ปานกลาง
4. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่อง จักรไว้อย่างเหมาะสมเพื่อการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	3.12	.65	ปานกลาง
5. การใช้อาคารโรงงานในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	3.58	.81	มาก
6. การสำรวจปริมาณของวัสดุที่ใช้ในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	3.27	.87	ปานกลาง
7. การสำรวจสภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร	3.15	.83	ปานกลาง
8. มีการจัดหาวัสดุฝึกไว้อย่างเพียงพอใน การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	2.85	.92	ปานกลาง
9. การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	3.38	.80	ปานกลาง
10. การซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องมือและ เครื่องจักร	3.15	1.01	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

การให้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	6	ระดับ การปฏิบัติ
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.95</u>	<u>.48</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>			
1. ทบทวนเนื้อหาวิชาก่อนสอน	3.46	.76	ปานกลาง
2. เลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.46	.81	ปานกลาง
3. เลือกวิธีการสอนตรงกับความสนใจ และ ความต้องการของผู้เรียน	3.15	.88	ปานกลาง
4. ใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียน การสอนหลายชนิด	3.12	.82	ปานกลาง
5. ให้นักถามในขณะที่สอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์เป็น	3.42	.81	ปานกลาง
6. ให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายในขณะที่เรียน	3.23	1.11	ปานกลาง
7. ร่วมสรุปบทเรียนกับผู้เรียน	3.27	.87	ปานกลาง
8. กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	3.65	.80	มาก
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.35</u>	<u>.64</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน</u>			
1. ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	4.00	.75	มาก
2. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้	3.92	.69	มาก
3. ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี	3.81	.69	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
4. ประเมินผลโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ	3.77	.65	มาก
5. ประเมินผลโดยการตรวจผลงานภาค ปฏิบัติ	3.85	.67	มาก
6. ประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.54	.81	มาก
7. ประเมินผลจากกระบวนการและขั้นตอน การปฏิบัติงาน	3.73	.78	มาก
8. ประเมินผลจากเจตคติ และนิสัยการ ทำงาน	3.58	.81	มาก
9. แจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบผลจากการ ประเมินผลแต่ละครั้ง	2.96	1.00	ปานกลาง
10. แจ้งข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผล แก่ผู้เรียน	2.73	1.08	ปานกลาง
11. นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอน	2.88	.95	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.52</u>	<u>.53</u>	<u>มาก</u>
รวมทั้งหมด 6 ด้าน	3.18	.43	ปานกลาง

ข้อมูลในตาราง 3 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ($\mu = 3.92$) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ ($\mu = 3.73$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ ได้รับเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\mu = 3.00$) ศึกษาจากงานจากสถาบันอื่น ($\mu = 2.62$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ($\mu = 2.50$) ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\mu = 2.46$) เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตร ($\mu = 2.27$) เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร ($\mu = 2.12$) และเข้ารับการประชุมชี้แจงหลักสูตรจากวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ($\mu = 1.17$)

ด้านการจัดทำแผนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดทำแผนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน ($\mu = 3.96$) จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง ($\mu = 3.88$) กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ($\mu = 3.77$) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu = 3.65$) ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.58$) กำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน ($\mu = 3.54$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ กำหนดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.42$) วิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอนทั้งหมดเพื่อจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.27$) กำหนดรายชื่อนักเรียน

เอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน ($\mu = 3.27$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ นำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ($\mu = 2.27$) และทดลองใช้แผนการสอน ($\mu = 2.23$)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu = 3.27$) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ($\mu = 3.15$) ผลิตสื่อใช้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ($\mu = 3.00$) ผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่หาง่าย ($\mu = 2.92$) ซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด ($\mu = 2.85$) เลือกหาวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อ ($\mu = 2.65$) ทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้จริง ($\mu = 2.54$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ นำผลการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไข ($\mu = 2.50$) สำนวณปริมาณ และคุณภาพสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.42$) และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.15$)

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ การใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.58$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎี ($\mu = 3.38$) จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.38$) การสำรวปริมาณของวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.27$) การสำรวจสภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 3.15$) การซ่อมแซม บำรุงรักษา

เครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 3.15$) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร วัสดุอย่างเหมาะสมเพื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.12$) มีการจัดหาวัสดุฝึก วัสดุอย่างเพียงพอในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\mu = 2.85$) ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ ศึกษาดูงานการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.00$) และเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 1.65$)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\mu = 3.65$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ ทบทวนเนื้อหาวิชาก่อนสอน ($\mu = 3.46$) เลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu = 3.46$) ใช้คำถามในขณะที่สอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น ($\mu = 3.42$) ร่วมสรุปบทเรียนกับผู้เรียน ($\mu = 3.27$) ให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายในขณะที่เรียน ($\mu = 3.23$) เลือกวิธีการสอนตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ($\mu = 3.15$) และใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหลายชนิด ($\mu = 3.12$)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ($\mu = 4.00$) ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ($\mu = 3.92$) ประเมินผลโดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.85$) ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี ($\mu = 3.81$) ประเมินผลโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.77$) ประเมินจากกระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($\mu = 3.73$) ประเมินจากเจตคติ และนิสัยการทำงาน ($\mu = 3.58$) ประเมินจากการมี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.54$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบผลจากการประเมินแต่ละครั้ง ($\mu = 2.96$) นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 2.88$) และชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่ผู้เรียน ($\mu = 2.73$)

ความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ดังที่แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายข้อ และรายด้าน

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์			ระดับ
	μ	σ	ความคิดเห็น

ด้านการเตรียมบุคลากร

1. ได้รับการปฐมนิเทศจากภาคศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน	2.43	.99	น้อย
2. ฝ่าฝืนวิชาการจัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเบียนเรียน	2.30	1.10	น้อย
3. ได้รับการชี้แจงแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนลงทะเบียนเรียน	3.24	1.13	ปานกลาง
4. ภาควิชาจัดโครงการแนะนำการเลือกวิชาเรียนก่อนเปิดภาคเรียน	2.07	1.02	น้อย
5. ได้รับแจกคู่มือศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน	2.74	1.31	ปานกลาง
6. ได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร	2.39	.94	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร		ระดับ	
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ความคิดเห็น
7. ศึกษาต้นคว้า และทำความเข้าใจเกี่ยว			
กับหลักสูตร	2.68	.98	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.55</u>	<u>.96</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อ			
การเรียนการสอน	2.56	1.01	ปานกลาง
2. นำวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ใน			
การผลิตสื่อ	2.63	.99	ปานกลาง
3. ผลิตสื่อจากวัสดุที่หาง่าย	2.93	1.04	ปานกลาง
4. ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันผลิตสื่อ	2.35	.97	น้อย
5. ชื่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด	2.57	1.06	ปานกลาง
6. จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้อง			
กับเนื้อหาวิชา	3.20	.87	ปานกลาง
7. ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้			
ทันสมัยอยู่เสมอ	2.74	.94	ปานกลาง
8. เก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน			
ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งาน	2.98	.94	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.74</u>	<u>.72</u>	<u>ปานกลาง</u>

ตาราง 4 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการจัดและบริหารโรงงาน			
1. จัดวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.20	.89	ปานกลาง
2. จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงงานอย่าง เป็นระบบ	3.24	.88	ปานกลาง
3. จัดให้มีระบบระบายอากาศภายใน โรงงาน	3.01	.91	ปานกลาง
4. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและ เครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม	2.96	.83	ปานกลาง
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา เครื่องมือ และเครื่องจักร	3.20	1.02	ปานกลาง
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ความสะอาดบริเวณโรงงาน	3.34	1.01	ปานกลาง
7. จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงาน ของเครื่องมือ เครื่องจักร	2.98	.99	ปานกลาง
8. จัดระบบการป้องกัน และรักษาความ ปลอดภัยในโรงงาน	3.03	.91	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.12</u>	<u>.72</u>	<u>ปานกลาง</u>

ตาราง 4 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร		ระดับ	
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ความคิดเห็น
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1. การเตรียมการสอนของอาจารย์			
ผู้สอน	3.25	.80	ปานกลาง
2. ชี้แจงแผนการเรียนตลอดภาคเรียน			
ให้ผู้เรียนทราบ	2.91	.98	ปานกลาง
3. จัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามที่			
กำหนดไว้ในแผนการสอน	2.95	.85	ปานกลาง
4. การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ			
นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง	3.07	.93	ปานกลาง
5. การใช้อุปกรณ์ประกอบในการเรียน			
การสอนภาคทฤษฎี	2.96	.81	ปานกลาง
6. ใช้วิธีการสอนแบบหลายวิธี	3.07	.87	ปานกลาง
7. มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมา			
ร่วมสอน	1.75	.84	น้อย
8. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกตัดสินใจ และ			
แก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.03	.89	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>2.88</u>	<u>.57</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน</u>			
1. ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียน			
ทราบ	3.27	1.01	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
2. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย และ เนื้อหาวิชา	3.36	.83	ปานกลาง
3. ประเมินโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ	3.43	.77	ปานกลาง
4. ประเมินจากการสังเกต และกระบวนการ การปฏิบัติงาน	2.95	.85	ปานกลาง
5. ประเมินจากการตรวจผลงานภาค ปฏิบัติ	3.30	.78	ปานกลาง
6. ประเมินจากการทำรายงาน และ การค้นคว้า	3.19	.76	ปานกลาง
7. ผู้เรียนได้รับทราบผลจากการประเมิน ทุกครั้ง	2.74	.97	ปานกลาง
8. ชี้แจงข้อบกพร่อง ที่พบจากการประเมิน ให้ผู้เรียนได้รับทราบ	2.51	1.01	ปานกลาง
9. นำข้อบกพร่องจากการประเมินมา ปรับปรุงการเรียนการสอน	2.80	.99	ปานกลาง
<u>รวมเฉพาะด้าน</u>	<u>3.07</u>	<u>.59</u>	<u>ปานกลาง</u>
<u>รวมทั้งหมด 5 ด้าน</u>	<u>3.04</u>	<u>.56</u>	<u>ปานกลาง</u>

ข้อมูลในตาราง 4 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ได้รับการชี้แจงแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนลงทะเลเบียนเรียน ($\mu = 3.24$) ได้รับแจกคู่มือศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu = 2.74$) ศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ($\mu = 2.68$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยคือ ได้รับการปฐมนิเทศจากภาควิชาก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu = 2.43$) ได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ($\mu = 2.39$) ฝ่ายวิชาการจัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเลเบียนเรียน ($\mu = 2.30$) และภาควิชาจัดโครงการแนะนำการเลือกวิชาเรียนก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu = 2.07$)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu = 3.20$) เก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ($\mu = 2.98$) ผลิตสื่อจากวัสดุที่หาง่าย ($\mu = 2.93$) ปรับปรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ($\mu = 2.74$) นำวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อ ($\mu = 2.63$) ซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด ($\mu = 2.57$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.56$) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยได้แก่ ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันผลิตสื่อ ($\mu = 2.35$)

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\mu = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลางคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงฝึกงาน
($\mu = 3.34$) จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงฝึกงานอย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.24$) ผู้เรียน
มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 3.20$) จัดวัสดุ อุปกรณ์
ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\mu = 3.20$) จัดระบบ
การป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน ($\mu = 3.03$) จัดให้มีระบบระบาย
อากาศภายในโรงฝึกงาน ($\mu = 3.01$) จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงานของ
เครื่องมือ และเครื่องจักร ($\mu = 2.98$) และจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และ
เครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม ($\mu = 2.96$)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็น
อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่
ในระดับปานกลางคือ การเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน ($\mu = 3.25$) การจัด
การเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง ($\mu = 3.07$) ใช้วิธี
การสอนหลายวิธี ($\mu = 3.07$) ผู้เรียนมีโอกาสฝึกตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
($\mu = 3.03$) การใช้อุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ($\mu = 2.96$)
จัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ($\mu = 2.95$) ชี้แจง
แผนการเรียนตลอดภาคเรียนให้ผู้เรียนทราบ ($\mu = 2.91$) และมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับน้อยได้แก่ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน ($\mu = 1.75$)

การประเมินผลการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็น
อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่
ในระดับปานกลางคือ ประเมินผลจากการทดสอบภาคทฤษฎี ($\mu = 3.43$) ประเมินผล
ตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชา ($\mu = 3.36$) ประเมินผลจากการตรวจผลงานภาค
ปฏิบัติ ($\mu = 3.30$) ซึ่งแจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ($\mu = 3.27$) ประเมิน
ผลจากการทำรายงาน และการค้นคว้า ($\mu = 3.19$) ประเมินผลโดยการทดสอบ
ภาคปฏิบัติ ($\mu = 3.15$) ประเมินผลจากการสังเกต และกระบวนการปฏิบัติงาน ($\mu =$
2.95) นำข้อบกพร่องจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu = 2.80$)
ผู้เรียนได้รับทราบผลจากการประเมินผลทุกครั้ง ($\mu = 2.74$) และชี้แจงข้อบกพร่อง
ที่พบจากการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ($\mu = 2.51$)

สรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ นำมาสรุปเป็นรายด้าน
และรวมทุกด้าน ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

การใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ
ด้านการเตรียมบุคลากร	3.14	.73	2.71	.61	2.55	.69
ด้านการจัดทำแผนการสอน	3.21	1.04	3.35	.53	-	-

ตาราง 5 (ต่อ)

การให้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	2.50	.68	2.75	.56	2.74	.72
ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน	2.95	.52	2.93	.48	3.12	.72
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน						
การสอน	3.47	.57	3.35	.64	2.88	.57
ด้านการประเมินผลการเรียน						
การสอน	3.11	.61	3.52	.53	3.07	.59
รวมทุกด้าน	3.12	.45	3.18	.43	3.04	.56

ตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติในการให้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยส่วนรวมปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\mu = 3.12$, $\mu = 3.18$, $\mu = 3.04$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า

ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ($\mu = 3.47$) ด้านการเตรียมบุคลากร ($\mu = 3.41$) ด้านการจัดทำแผน การสอน ($\mu = 3.21$) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ($\mu = 3.11$) ด้าน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.95$) และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ ด้าน การใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.50$)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียน การสอน ($\mu = 3.52$) ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ($\mu = 3.35$) ด้านการจัดทำแผนการสอน ($\mu = 3.35$) ด้านการจัดและ

บริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 2.95$) และด้านการเตรียมบุคลากร ($\mu = 2.71$)

นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ($\mu = 3.12$) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ($\mu = 3.07$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 2.88$) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 2.74$) และด้านการเตรียมบุคลากร ($\mu = 2.55$)

ส่วนที่ 2 เสนอความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยจำแนกเป็นรายชื่อ ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 6, ตาราง 7, และตาราง 8

ปัญหาการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตาราง 6 ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร (N = 12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
<u>ด้านการเตรียมบุคลากร</u>			
1. จัดประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรแก่ผู้สอน	4	33.3	3
2. จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	5	41.7	2
3. แจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาด้วยตนเอง	2	16.7	7
4. สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น	2	16.7	7
5. สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	1	8.3	9
6. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น	1	8.3	9
7. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	3	25.0	4

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร (N = 12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
8. สำนวความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน	3	25.0	4
9. จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับ ความรู้ ความสามารถ	3	25.0	4
10. สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอน อย่างเหมาะสม	6	50.0	1
ด้านการจัดทำแผนการสอน			
1. ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญ ของการจัดทำแผนการสอน	5	41.7	3
2. จัดประชุม อบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน	4	33.3	4
3. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วม กับอาจารย์ในวิทยาลัยที่สอนวิชาเดียวกัน	6	50.0	2
4. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วม กับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน	8	66.7	1
5. ใช้เวลาอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำแผนการสอน	2	16.7	5
6. จัดบริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำแผนการสอน	1	8.3	7
7. ให้บริการพิมพ์ และเผยแพร่แผนการสอน	2	16.7	5
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน			
1. จัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน	7	58.3	1
2. จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ และ การผลิตสื่อการเรียนการสอน	5	41.7	4

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร (N = 12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
3. เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน	5	41.7	4
4. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อการเรียน การสอน	3	25.0	8
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อ การเรียนการสอน	6	50.0	2
6. บริการวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการ ผลิตสื่อการเรียนการสอน	4	33.3	7
7. จัดหาสื่อต้นแบบเพื่อใช้ในการผลิตสื่อ การเรียนการสอน	5	41.7	4
8. จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการเรียน การสอน	6	50.0	2
ด้านการจัดและบริหารโรงงาน			
1. มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้อาคาร และโรงงาน	3	25.0	6
2. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด และบริหารโรงงาน	6	50.0	1
3. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการ ในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และความ ปลอดภัย	6	50.0	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร (N = 12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
4. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่นในการจัด และบริหารโรงฝึกงาน	3	25.0	6
5. สนับสนุนให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการ การจัด และบริหารโรงฝึกงาน	1	8.3	9
6. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อวัสดุ และอุปกรณ์	4	33.3	4
7. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อ เครื่องมือ และเครื่องจักร	5	44.17	3
8. จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมและบำรุง รักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร	4	33.3	4
9. ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน	2	16.7	8
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3	25.0	1
2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	1	8.3	8
3. ให้ค่าปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2	16.7	4

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	ผู้บริหาร (n =12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิค และวิธีสอน	2	16.7	4
5. จัดประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิค และวิธีสอน	2	16.7	4
6. บริการด้านเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับ เทคนิค และวิธีการสอน	3	25.0	1
7. ให้อิสระแก่อาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2	16.7	4
8. ร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหา การเรียนการสอน	3	25.0	1
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน			
1. ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการประเมินผลการเรียนการสอน	4	33.3	4
2. สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาเดียวกัน สร้างข้อสอบร่วมกัน	5	41.7	2
3. จัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่ อาจารย์ผู้สอน	5	41.7	2
4. มีการร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ	7	58.3	1
5. จัดบริการเอกสารประกอบในการจัดทำ เครื่องมือในการประเมินผล	3	25.0	5
6. จัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ	1	8.3	7

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร	ผู้บริหาร (n = 12)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์			
7. จัดประชุมพิจารณานำผลการประเมินมา			
ปรับปรุงแก้ไข	3	25.0	5

ข้อมูลในตาราง 6 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 50.0) ปัญหารองลงมา คือ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู (ร้อยละ 41.7) จัดประชุมปฏิบัติการด้านหลักสูตรแก่ผู้สอน (ร้อยละ 33.3) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว (ร้อยละ 25.0) สืบหาความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน (ร้อยละ 25.0) จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 25.0) แจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาดำเนินการสอน (ร้อยละ 16.7) สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น (ร้อยละ 16.7) สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ร้อยละ 8.3) และสนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น (ร้อยละ 8.3)

ด้านการจัดทำแผนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม-

สาขาศิลปะ ด้านการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน (ร้อยละ 66.7) ปัญหารองลงมาคือ สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ในวิทยาลัยที่สอนวิชาเดียวกัน (ร้อยละ 50.0) ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 41.7) จัดประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 33.3) ใช้เวลาอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 16.7) ให้บริการพิมพ์ และเผยแพร่แผนการสอน (ร้อยละ 16.7) และจัดบริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 8.3)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ จัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 58.3) ปัญหารองลงมาคือ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 50.0) จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 50.0) จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 41.7) เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 41.7) จัดหาสื่อต้นแบบเพื่อใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 41.7) บริการวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 33.3) และสนับสนุนให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 25.0)

ด้านการจัดและบริหารโรงงาน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงงาน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงงาน (ร้อยละ 50.0) สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร

และความปลอดภัย (ร้อยละ 50.0) ปัญหารองลงมาคือ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อเครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 41.7) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อวัสดุ และอุปกรณ์ (ร้อยละ 33.3) จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 33.3) มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้อาคารและโรงฝึกงาน (ร้อยละ 25.0) สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่นในการจัดและบริหารโรงฝึกงาน (ร้อยละ 25.0) ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 16.7) และสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน (ร้อยละ 8.3)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 25.0) บริการด้านเอกสาร ตำราเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการสอน (ร้อยละ 25.0) ร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน (ร้อยละ 25.0) ปัญหารองลงมาคือให้ค่าปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 16.7) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการสอน (ร้อยละ 16.7) จัดประชุมปฏิบัติด้านเทคนิค และวิธีสอน (ร้อยละ 16.7) ให้อิสระแก่อาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 16.7) และสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 8.3)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ การร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ (ร้อยละ 58.3) ปัญหารองลงมาคือ สนับสนุน

ให้อาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาเดียวกันสร้างข้อสอบร่วมกัน (ร้อยละ 41.7) จัดบุคลากร
ที่มีความรู้ความสามารถด้านการประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ
41.7) ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการประเมินผลการเรียนการสอน
(ร้อยละ 33.3) จัดบริการเอกสารประกอบในการจัดทำเครื่องมือในการประเมินผล
(ร้อยละ 25.0) จัดประชุมพิจารณานำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (ร้อยละ
25.0) และจัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ (ร้อยละ 8.3)

ปัญหาการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์

ตาราง 7 ปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็น
ของอาจารย์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
<u>ด้านการเตรียมบุคลากร</u>			
1. เข้าประชุมปฏิบัติการด้านหลักสูตร	9	34.6	4
2. เข้ารับการประชุมชี้แจงหลักสูตรจากวิทยาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	9	34.6	4
3. ได้รับเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาด้วยตนเอง	13	50.0	1
4. เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร	8	30.8	6
5. เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้	10	38.5	3
6. ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	8	30.8	6
7. ศึกษาจากสถาบันอื่น	13	50.0	1
8. สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ	6	23.1	8
9. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ	5	19.2	9

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ด้านการจัดทำแผนการสอน			
1. ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน	6	23.1	5
2. วิเคราะห์เนื้อหาที่สอนทั้งหมดเพื่อจัดทำ แผนการสอน	7	26.9	4
3. กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน	6	23.1	5
4. จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง	3	11.5	11
5. กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา	4	15.4	10
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	6	23.1	5
7. กำหนดสื่อการเรียนรู้การสอนให้เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	9	34.6	1
8. กำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน	5	19.2	9
9. กำหนดรายชื่อหนังสือ เอกสารเพื่อประกอบ การเรียนรู้การสอน	9	34.6	1
10. ทดลองใช้แผนการสอน	6	23.1	5
11. นำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปใช้จริง	8	30.8	3

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน			
1. ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อ การเรียนการสอน	17	65.4	1
2. สืบหาปริมาณ และคุณภาพสื่อการเรียน การสอน	13	50.0	3
3. ผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่หาง่าย	15	57.7	2
4. เลือกหาวัสดุ อุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ในการ ผลิตสื่อ	13	50.0	3
5. จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	9	34.6	6
6. ผลิตสื่อให้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	13	50.0	3
7. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	9	34.6	6
8. ชื่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด	8	30.8	9
9. ทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้จริง	9	34.6	6
10. นำผลการทดลองการใช้สื่อการเรียนการสอน มาปรับปรุงแก้ไข	8	30.8	9
ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน			
1. เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัด และบริหารโรงฝึกงาน	7	26.9	10
2. ศึกษาดูงานการจัดและบริหารโรงฝึกงาน	10	38.5	8

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการสอน ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ	14	53.8	1
4. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้ อย่างเหมาะสมเพื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	14	53.8	1
5. การใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	13	50.0	5
6. การสำรวจปริมาณของวัสดุที่ใช้ในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	10	38.5	8
7. การสำรวจสภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร	12	46.2	6
8. มีการจัดหาวัสดุฝึกไว้เพียงพอในการเรียน การสอนภาคปฏิบัติ	14	53.8	1
9. การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ	14	53.8	1
10. การซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร	12	46.2	6
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. ทบทวนเนื้อหาวิชาก่อนสอน	2	7.7	7
2. เลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	1	3.8	8

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
3. เลือกวิธีการสอนตรงกับความสนใจ และความ ต้องการของผู้เรียน	7	26.9	2
4. ใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียน การสอนหลายชนิด	10	38.5	1
5. ใช้คำถามในขณะที่สอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์เป็น	5	19.2	5
6. ให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายในขณะที่เรียน	6	23.1	3
7. ร่วมสรุปบทเรียนกับผู้เรียน	4	15.4	6
8. กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	6	23.1	3
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน			
1. ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	1	3.8	10
2. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้	1	3.8	10
3. ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี	4	15.4	3
4. ประเมินผลโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ	6	23.1	1
5. ประเมินผลโดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ	2	7.7	8
6. ประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	4	15.4	3
7. ประเมินผลจากกระบวนการ และขั้นตอน การปฏิบัติงาน	2	7.7	8
8. ประเมินผลจากเจตคติ และนิสัยการทำงาน	5	19.2	2

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	อาจารย์ (N = 26)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
9. แจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบผลจากการประเมิน แต่ละครั้ง	4	15.4	3
10. ชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผล แก่ผู้เรียน	4	15.4	3
11. นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอน	4	15.3	3

ข้อมูลในตาราง 7 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับ
ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ได้รับเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ร้อยละ 50.0) ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น (ร้อยละ 50.0) ปัญหารองลงมาคือ เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (ร้อยละ 38.5) เข้าประชุมปฏิบัติการด้านหลักสูตร (ร้อยละ 34.6) เข้ารับการประชุมชี้แจงหลักสูตร จากวิทยากรจากหน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู (ร้อยละ 34.6) เข้าร่วมสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตร (ร้อยละ 30.8) ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ร้อยละ 30.8) สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ (ร้อยละ 23.1) และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม อยู่เสมอ (ร้อยละ 19.2)

ด้านการจัดทำแผนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดทำแผนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ กำหนดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 34.6) กำหนดรายชื่อหนังสือ และเอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน (ร้อยละ 34.6) ปัญหารองลงมาคือ นำผลการทดลองการให้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง (ร้อยละ 30.8) วิเคราะห์เนื้อหาที่สอนทั้งหมดเพื่อจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 26.9) ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน (ร้อยละ 23.1) กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน (ร้อยละ 23.1) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา (ร้อยละ 23.1) ทดลองให้แผนการสอน (ร้อยละ 23.1) กำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน (ร้อยละ 19.2) กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา (ร้อยละ 15.4) และจัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง (ร้อยละ 11.5)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ด้รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 65.4) ปัญหารองลงมาคือ ผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่หาง่าย (ร้อยละ 57.7) สำนวปริมาณ และคุณภาพสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 50.0) เลือกหาวัสดุ อุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อ (ร้อยละ 50.0) ผลิตสื่อใช้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (ร้อยละ 50.0) จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา (ร้อยละ 34.6) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ร้อยละ 34.6) ทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้จริง (ร้อยละ 34.6) ซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด (ร้อยละ 30.8) และนำผลการทดลองการใช้สื่อการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไข (ร้อยละ 30.8)

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 53.8) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสมเพื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 53.8) มีการจัดหาวัสดุฝึกไว้อย่างเพียงพอในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 53.8) การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 53.8) ปัญหารองลงมาคือ การใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 50.0) การสำรวจสภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 46.2) การซ่อมแซม บำรุงรักษา เครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 46.2) การสำรวจปริมาณของวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 38.5) ศึกษาดูงานการจัดและบริหารโรงฝึกงาน (ร้อยละ 38.5) และเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน (ร้อยละ 26.9)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหลายชนิด (ร้อยละ 38.5) ปัญหารองลงมาคือ เลือกวิธีการสอนตรงกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน (ร้อยละ 26.9) ให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายในขณะเรียน (ร้อยละ 23.1) กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม (ร้อยละ 23.1) ให้คำถามในขณะการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น (ร้อยละ 19.2) ร่วมสรุปบทเรียนกับผู้เรียน (ร้อยละ 15.4) ทบทวนเนื้อหาวิชาก่อนสอน (ร้อยละ 7.7) และเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา (ร้อยละ 3.8)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ประเมินผลโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 23.1) ปัญหารองลงมาคือ ประเมินผลจากเจตคติ และนิสัยการทำงาน (ร้อยละ 19.2) ประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 15.4) ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี (ร้อยละ 15.4) แจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบผลจากการประเมินผลแต่ละครั้ง (ร้อยละ 15.4) ที่แจ้งข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่ผู้เรียน (ร้อยละ 15.4) นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (ร้อยละ 15.4) ประเมินจากกระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 7.7) ประเมินผลโดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 7.7) ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ร้อยละ 3.8) และที่แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ (ร้อยละ 3.8)

ปัญหาการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ตาราง 8 ปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็น
ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	นักศึกษา (N = 148)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
<u>ด้านการเตรียมบุคลากร</u>			
1. ได้รับการปฐมนิเทศจากภาควิชาก่อนเปิด ภาคเรียน	45	30.4	6
2. ฝ่ายวิชาการจัดประชุมชี้แจงก่อนลง ทะเบียนเรียน	74	50.0	1
3. ได้รับการชี้แจงแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนลงทะเบียนเรียน	49	33.1	5
4. ภาควิชาจัดโครงการแนะนำการเลือก วิชาเรียนก่อนเปิดภาคเรียน	72	48.6	2
5. ได้รับแจกคู่มือศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน	45	30.4	6
6. ได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร	71	48.0	3
7. ศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตร	70	47.3	4

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อ การเรียนการสอน	56	37.8	2
2. นำวัสดุ อุปกรณ์จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อ	45	30.4	7
3. ผลิตสื่อจากวัสดุที่หาง่าย	41	27.7	8

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	นักศึกษา (N = 148)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
4. ข้อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด	53	35.8	5
5. จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	46	31.1	6
6. ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	76	51.4	1
7. เก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ ในสภาพที่ใช้งานได้	55	37.2	4
ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน			
1. จัดวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	48	32.4	5
2. จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงฝึกงานอย่างเป็นระบบ	50	33.8	3
3. จัดให้มีระบบระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน	70	47.3	1
4. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และ เครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม	62	41.9	2
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร	43	29.1	6
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด บริเวณโรงฝึกงาน	40	27.0	8
7. จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงานของ เครื่องมือ เครื่องจักร	50	33.8	3
8. จัดระบบการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย ในโรงฝึกงาน	43	29.1	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	นักศึกษา (N = 148)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. การเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน	48	32.4	8
2. ขีดแผนการเรียนตลอดภาคเรียน ให้ผู้เรียนทราบ	66	44.6	4
3. จัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามที่กำหนด ไว้ในแผนการสอน	69	46.6	2
4. การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัตินักศึกษา มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง	69	46.6	2
5. การใช้อุปกรณ์ประกอบในการเรียน การสอนภาคทฤษฎี	60	40.5	5
6. ใช้วิธีการสอนหลายวิธี	51	34.5	6
7. มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน	75	50.7	1
8. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกตัดสินใจ และแก้ปัญหา ด้วยตนเอง	51	34.5	6
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน			
1. ขีดเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	43	29.1	5
2. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชา	39	26.4	7
3. ประเมินผลโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ	40	27.0	6
4. ประเมินผลจากการทดสอบภาคทฤษฎี	31	20.9	9

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	นักศึกษา (N = 148)		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
5. ประเมินผลจากการสังเกต และ กระบวนการปฏิบัติงาน	46	31.1	4
6. ประเมินผลจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ	28	18.9	10
7. ประเมินผลจากการทำรายงาน และการค้นคว้า	36	24.3	8
8. ผู้เรียนได้รับทราบผลจากการประเมินทุกครั้ง	64	43.2	2
9. ชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมิน ให้ผู้เรียนได้รับทราบ	70	47.3	1
10. นำข้อบกพร่องจากการประเมินผลมาปรับปรุง การเรียนการสอน	60	40.5	3

ข้อมูลในตาราง 8 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับ
ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือฝ่ายวิชาการ จัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเบียนเรียน (ร้อยละ 50.0) ปัญหารองลงมาคือ ภาควิชาจัดโครงการแนะนำการเลือกวิชาเรียนก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 48.6) ได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร (ร้อยละ 48.0) ศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร (ร้อยละ 47.3) ได้รับการชี้แจงแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนลง

ทะเบียนเรียน (ร้อยละ 33.1) ได้รับการปฐมนิเทศจากภาควิชาก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 30.4) และได้รับแจกคู่มือนักศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 30.4)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ร้อยละ 51.4) ปัญหารองลงมาคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 37.8) ผู้สอนกับผู้เรียน ร่วมกันผลิตสื่อ (ร้อยละ 37.8) เก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ (ร้อยละ 37.2) ช่อมแซมสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด (ร้อยละ 35.8) จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา (ร้อยละ 31.1) นำวัสดุ อุปกรณ์ จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อ (ร้อยละ 30.4) และผลิตสื่อจากวัสดุที่หาง่าย (ร้อยละ 27.7)

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ จัดให้มีระบบระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน (ร้อยละ 47.3) ปัญหารองลงมาคือ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม (ร้อยละ 41.9) จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงฝึกงานอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 33.8) จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงานของเครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 33.8) จัดวัสดุ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน (ร้อยละ 32.4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร (ร้อยละ 29.1) จัดระบบการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน (ร้อยละ 29.1) และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงฝึกงาน (ร้อยละ 27.0)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน (ร้อยละ 50.7) ปัญหารองลงมาคือ จัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน (ร้อยละ 46.6) การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง (ร้อยละ 46.6) ชี้แจงแผนการเรียนตลอดภาคเรียนให้ผู้เรียนทราบ (ร้อยละ 44.6) การใช้อุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี (ร้อยละ 40.5) ใช้วิธีการสอนแบบหลายวิธี (ร้อยละ 34.5) ผู้เรียนมีโอกาสดัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (ร้อยละ 34.5) และการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 32.4)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ ชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลให้ผู้เรียนได้รับทราบ (ร้อยละ 47.3) ปัญหารองลงมาคือ ผู้เรียนได้รับทราบผลจากการประเมินทุกครั้ง (ร้อยละ 43.2) นำข้อบกพร่องจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน (ร้อยละ 40.5) ประเมินผลจากการสังเกต และกระบวนการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 31.1) ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ (ร้อยละ 29.1) ประเมินโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 27.0) ประเมินตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชา (ร้อยละ 26.4) ประเมินจากการทำรายงาน และการค้นคว้า (ร้อยละ 24.3) ประเมินจากการทดสอบภาคทฤษฎี (ร้อยละ 20.9) และประเมินจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 18.9)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละแล้วนำผลมาเสนอเป็นความเรียง ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติ และปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ความถี่	ร้อยละ
ผู้บริหาร	12	3	25
อาจารย์	26	7	26
นักศึกษา	186	15	8.06

ข้อมูลจากตาราง 9 พบว่าผู้บริหาร จำนวน 12 คน มีข้อเสนอแนะจำนวน 3 คน (ร้อยละ 25) อาจารย์ผู้สอนจำนวน 26 คน มีข้อเสนอแนะจำนวน 7 คน (ร้อยละ 26) และนักศึกษาจำนวน 186 คน มีข้อเสนอแนะจำนวน 15 คน (ร้อยละ 8.06) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบประเด็นที่ควรพิจารณาดังนี้

ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการเตรียมบุคลากร
 - 1.1 ควรเพิ่มบุคลากรผู้สอนให้มากขึ้น (ความถี่ 3)
2. ด้านการจัดทำแผนการสอน
 - 2.1 ควรให้ความสำคัญต่อแผนการสอน (ความถี่ 2)
 - 2.2 ควรพัฒนา และปรับปรุงตนเอง (ความถี่ 1)

3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 3.1 ควรมีการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ความถี่ 2)
 - 3.2 ควรจัดหาอุปกรณ์ที่มีราคาถูกลงเพื่อใช้ในการผลิตสื่อ (ความถี่ 2)
4. ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน
 - 4.1 ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และเครื่องมือ (ความถี่ 2)
 - 4.2 ควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดซื้ออุปกรณ์ และเครื่องมือ (ความถี่ 2)
5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 5.1 ไม่ควรมีงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป (ความถี่ 2)
6. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน
 - 6.1 ควรจัดทำข้อสอบให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น (ความถี่ 2)

อาจารย์ผู้สอนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการเตรียมบุคลากร
 - 1.1 ควรเพิ่มอัตรากำลังด้านผู้สอนให้มากขึ้น (ความถี่ 2)
 - 1.2 ควรเพิ่มจำนวนเอกสาร ตำราที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในแต่ละโปรแกรมวิชา (ความถี่ 1)
2. ด้านการจัดทำแผนการสอน
 - 2.1 ควรมีการจัดทำโครงการและแผนการสอน (ความถี่ 4)
 - 2.2 ควรมีการจัดอบรมในการจัดแผนการสอน (ความถี่ 2)
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 3.1 ควรมีการจัดหาและผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ความถี่ 4)
 - 3.2 ควรจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้สอนในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน (ความถี่ 3)
 - 3.3 ควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน (ความถี่ 2)

4. ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

- 4.1 ควรเพิ่มจำนวนเครื่องมือและเครื่องจักรให้มากขึ้น (ความถี่ 3)
- 4.2 ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ และเครื่องจักร (ความถี่ 3)

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

- 5.1 ไม่ควรสอนและทำงานพิเศษมากเกินไป (ความถี่ 4)
- 5.2 ควรเพิ่มเอกสาร ตำราที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น (ความถี่ 3)

6. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

- 6.1 ควรมีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (ความถี่ 3)
- 6.2 ควรมีการแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบอย่างทั่วถึง (ความถี่ 2)

นักศึกษาที่มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการเตรียมบุคลากร

- 1.1 ควรเพิ่มจำนวนผู้สอนให้มากขึ้น (ความถี่ 4)
- 1.2 ภาควิชาควรชี้แจงแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบ (ความถี่ 2)

2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

- 2.1 ควรมีการจัดหา และผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ความถี่ 5)
- 2.3 ควรมีการพัฒนา และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ความถี่ 3)

3. ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

- 3.1 ควรเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรให้มากขึ้น (ความถี่ 4)

- 3.2 ควรมีการจัดหาเครื่องมือ และเครื่องที่ทันสมัย (ความถี่ 4)
- 3.3 ควรจัดสภาพโรงฝึกงานให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน (ความถี่ 3)
- 4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.1 ควรรับผิดชอบต่อการสอนให้มากขึ้น (ความถี่ 4)
 - 4.2 ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (ความถี่ 3)
 - 4.3 ควรเพิ่มเวลาในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้มากขึ้น (ความถี่ 2)
- 5. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน
 - 5.1 ควรมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 4)
 - 5.2 ควรมีการชี้แจงให้นักศึกษาได้รับทราบหลังจากการประเมินแต่ละครั้ง (ความถี่ 2)
 - 5.3 ควรมีเกณฑ์ในการประเมินผลที่แน่นอน (ความถี่ 2)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติและปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามให้วิทยาลัยครู 4 แห่งในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารได้รับคืนมา 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ได้รับคืนมา 26 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.8 และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาได้รับคืนมา 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.5 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยพิจารณาหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. ศึกษาปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยพิจารณาหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
3. วิเคราะห์เนื้อหาค่าถามปลายเปิด พิจารณาจากลำดับความถี่แล้วสรุป

เป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนการพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการเตรียมบุคลากร ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ สนับสนุนให้ศึกษาจากสถาบันอื่น สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น สรรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน ให้บริการพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอน และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน ส่วนข้ออื่นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน จัดซื้อต้นแบบเพื่อใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน

เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ให้อิสระอาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ จัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ ที่แจ้งให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการประเมินผลการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ จัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน จัดประชุมพิจารณานำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข และมีการวิเคราะห์ข้อสอบร่วมกัน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการเตรียมบุคลากร ส่วนการพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการเตรียมบุคลากร ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เข้าประชุมปฏิบัติการ ทางด้านหลักสูตร เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และเข้ารับการประชุมชี้แจงหลักสูตร จากวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

2.2 ด้านการจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กำหนด เนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การสอน จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอน ก่อนหลัง กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน และกำหนดวิธีการ ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ นำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง และทดลองใช้แผน การสอน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่ารายชื่อส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นำผลการทดลองการใช้สื่อการเรียน การสอนมาปรับปรุงแก้ไข สืบหาปริมาณและคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน และได้ รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.4 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ศึกษาดูงานการจัดและบริหารโรงฝึกงาน และเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัด และบริหารโรงฝึกงาน ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.6 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ประเมิน โดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ประเมินโดยการทดสอบภาคทฤษฎี ประเมินโดยการ ทดสอบภาคปฏิบัติ ประเมินจากการะบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประเมินจากเจตคติ และนิสัยการทำงาน และประเมินจากการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ส่วนข้ออื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการในการใช้หลักสูตรโปรแกรม วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน การใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการเตรียมบุคลากร ส่วนการพิจารณาเป็นรายข้อ แต่ละด้านพบว่า

3.1 ด้านการเตรียมบุคลากร พบว่ารายข้อส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ได้รับการปฐมนิเทศจาก ภาควิชาก่อนเปิดภาคเรียน ได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ฝ่ายวิชาการ จัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเลเรียน และภาควิชาจัดโครงการแนะนำการเลือกวิชา เรียนก่อนเปิดภาคเรียน

3.2 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่ารายข้อส่วนใหญ่มีความคิด เห็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้สอนกับผู้เรียนร่วม กันผลิตสื่อ

3.3 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมด ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงฝึก- งานอย่างเป็นระบบ จัดวัสดุอุปกรณ์ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่จะสอน มีส่วนร่วมในการบำรุง รักษาเครื่องมือ และเครื่องจักร จัดระบบการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน จัดให้มีระบบระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงานของ เครื่องมือ เครื่องจักรและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ารายข้อส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือ มีการเชิญวิทยากร ในท้องถิ่นมาร่วมสอน

3.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลางทั้งหมด คือ ประเมินผลจากการทดสอบภาคทฤษฎี ประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย

และเนื้อหาวิชา ประเมินจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ที่แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ประเมินจากการทำรายงานและการค้นคว้า ประเมินโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ ประเมินจากการสังเกตและกระบวนการปฏิบัติงาน นำข้อบกพร่องจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ทราบผลการประเมินทุกครั้ง และชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนทราบ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการเตรียมบุคลากร ปัญหาที่สำคัญ คือ การสนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม ปัญหารองลงมา คือ การจัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยการเชิญวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

1.2 ด้านการจัดทำแผนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน ปัญหารองลงมา คือ การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยที่สอนวิชาเดียวกัน

1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การจัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน ปัญหารองลงมา คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอน

1.4 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ปัญหาที่สำคัญ คือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และความปลอดภัย ปัญหารองลงมา คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อเครื่องมือ และเครื่องจักร

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการด้านเอกสาร

ตำราเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน และการร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

1.6 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ ปัญหารองลงมา คือ การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาเดียวกันสร้างข้อสอบร่วมกัน และการจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประเมินผลให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน

2. อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการเตรียมบุคลากร ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดหาเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น ปัญหารองลงมา คือ การเข้า^{or}ระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้

2.2 ด้านการจัดทำแผนการสอน ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดรายชื่อหนังสือเอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน ปัญหารองลงมา คือ การนำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การได้รับงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ปัญหารองลงมา คือ การผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่หาง่าย

2.4 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสมเพื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ การจัดหาวัสดุฝึกเพื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

2.5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหลายชนิด ปัญหารองลงมา คือ การเลือก

วิธีสอนตรงกับ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

2.6 ด้านการประเมินผลเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การประเมินผล โดยการทดสอบภาคปฏิบัติ ปัญหารองลงมา คือ การประเมินผลจากเจตคติและนิสัยการทำงาน

3. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้านพบว่า

3.1 ด้านการเตรียมบุคลากร ปัญหาที่สำคัญ คือ การได้รับค่าจ้างจากฝ่ายวิชาการก่อนที่จะลงทะเบียนเรียน ปัญหารองลงมา คือ การได้รับคำแนะนำการเลือกวิชาเรียนก่อนเปิดภาคเรียนจากภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์

3.2 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ปัญหารองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

3.3 ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ปัญหาที่สำคัญ คือ การจัดให้มีระบบบรรยายอากาศภายในโรงฝึกงาน ปัญหารองลงมา คือ การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องจักร

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน ปัญหารองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง

3.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ คือ การชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนทราบ ปัญหารองลงมา คือ การที่ผู้เรียนจะ-
ได้รับทราบผลจากการประเมินทุกครั้ง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติและปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ คือ ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างด้านผู้สอน ควรส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน ควรผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ และอุปกรณ์ ไม่ควรมีงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป และควรจัดทำข้อสอบให้มีมาตรฐาน

2. อาจารย์ผู้สอนมีข้อเสนอแนะซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ คือ ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างด้านผู้สอน ควรจัดทำโครงการและแผนการสอน ควรจัดหาสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ควรจัดหาเครื่องมือและเครื่องจักรให้มากขึ้น และควรจัดให้มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

3. นักศึกษามีข้อเสนอแนะซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ คือ ควรมีการชี้แจงให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีจำนวนมากขึ้น ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องจักรให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ผู้สอนควรมีความรับผิดชอบต่อการสอนมากกว่านี้ และควรมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญควรแก่การอภิปราย ได้แก่ การปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ปัญหาในการใช้หลักสูตร และข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร ซึ่งจะนำเสนอต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่งของวิทยาลัยครูรวมทั้งเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อเอาตัวป้อน ซึ่งได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาหลักสูตร อุปกรณ์และทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนมาปฏิบัติสัมพันธ์ต่อกันมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถทางวิชาชีพขั้นสูง (สงัด อุทรานันท์. 2526 : 64)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการเตรียมบุคลากรตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการประเมินผลการเรียนการสอนมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าประโยชน์ที่ผู้สอนจะได้รับจากการประเมินผลการเรียนการสอนก็คือ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถกำหนด และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนการสอนได้ดีขึ้นจากการประเมินผลก่อนเรียนทำให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยให้ผู้สอนแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้

ตรงจุด (กันตยา เพิ่มผล. 2530 : 45)

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการเตรียม บุคลากรตามลำดับ แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ด้านการจัดและบริหาร โรงฝึกงานมากที่สุด ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ ชี้อตอง (2527 : 49) พบว่าสถานที่ให้สอนและฝึกงานเป็นสถานที่จำเป็นยิ่งสำหรับการเรียนการสอนวิชาชีพ ในทุกระดับการศึกษา เป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรู้ ความ เข้าใจ มีทักษะ มีกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน และนำความรู้ความสามารถที่เรียนมา ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน มีประเด็นที่สำคัญควรนำไปสู่การ อภิปรายดังต่อไปนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ (1) การสนับสนุนให้ศึกษาต่อให้สูงขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (2527 : 59) พบว่าผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาส ศึกษาต่อในสาขาที่ตนสอนให้สูงขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถใน ด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (2) ให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ การให้ผู้สอนได้สอนในรายวิชาที่ตรง กับความต้องการ ความสามารถ และคุณวุฒิย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียน การสอน (สัจจวรรณ ทรรพวุฒ. 2533 : 75) และ (3) สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น ดังผลงานวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณคีรี (2528 : 38) ที่สรุปปัญหาการใช้หลักสูตร ของสภาการฝึกหัดครูว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ และแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับผู้สอนนำมาพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดีขึ้น ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรอยู่แล้วโดยจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คือ จะต้องมีการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่เตรียมจัดประชุมชี้แจงครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน จัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโดยตรงจึงไม่มีความจำเป็นต้องเชิญวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศก์ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523 : 195-220)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการเตรียมบุคลากรอยู่ในระดับมาก คือ สอนในวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งก็สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พัฒนา ธิติเสวี (2521 : 106-107) ที่สรุปปัญหาการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรสภาการฝึกหัดครูว่า อาจารย์ผู้สอนได้สอนรายวิชาต่าง ๆ ตรงกับความรู้ และความสามารถของผู้สอน นอกจากนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นมีบทบาทและอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เรียนในด้านการศึกษา การทำงาน และความประพฤติ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องมีความประพฤติที่ดี มีความรู้ มีประสบการณ์ และหมั่นแสวงหาวิชาการอยู่ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเข้าอบรมระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้าประชุมปฏิบัติการ การเข้าร่วมสัมมนา และการเข้ารับการประชุมชี้แจงจากวิทยากร ซึ่งอาจเป็นผลจากการเปิดโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการในวิทยาลัยครู ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการสอนเพิ่มมากขึ้น จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการค้นคว้า หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงาน ประกอบกับกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรไม่เป็นที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดในช่วงระยะเวลาที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้สะดวก (สัจจวรรณ ทรรพาส. 2533 : 74)

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร ด้านการเตรียมบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การปฐมนิเทศจากภาควิชาก่อนเปิดภาคเรียน การส่งข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเลเบียนเรียนจากฝ่ายวิชาการ

และการจัดโครงการแนะนำการเลือกวิชาเรียนจากภาควิชาก่อนเปิดภาคเรียน อาจเป็นเพราะถ้าจะให้นักศึกษาเกิดความพร้อมทางการเรียนเป็นอย่างดีแล้ว ควรจะได้รับการเตรียมความพร้อมจากอาจารย์ผู้สอน และจากทางวิทยาลัยจะโดยวิธีใดก็ได้ตามความเหมาะสม เพราะความพร้อมทางการเรียนของนักศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ยังเป็นการช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้ตัดสินใจเลือกเทคนิค วิธีสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักศึกษาอีกด้วย (กันตชา เพิ่มผล. 2530 : 150)

ด้านการจัดทำแผนการสอน

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำแผนการสอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน ซึ่งกรณีนี้ผู้บริหารอาจเห็นว่าจัดทำแผนการสอนจะทำให้อาจารย์ผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย และประโยชน์จากการจัดทำแผนการสอนที่ถูกต้อง จะเป็นการช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำแผนการสอน พร้อมทั้งกระตือรือร้นที่จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดทำแผนการสอนให้มีความสมบูรณ์ที่สุด และการให้บริการพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอน การปฏิบัติงานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอจะเป็นการช่วยทำให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความคล่องตัวและสะดวกที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด (สัจจวรรณ ทรรพพสุ. 2533 : 73) ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528 : 122) ที่พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้อาจารย์ในภาควิชาดำเนินการจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้สอนมีความรู้ และประสบการณ์อยู่แล้วจึงสามารถที่จะจัดทำแผนการสอนได้ด้วยตนเอง

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำแผนการสอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา กำหนดกิจกรรมการ

เรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน และกำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการสอนเป็นเอกสารที่ให้รายละเอียดในการสอนตามหลักสูตรแก่ครู คือครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้เพราะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน การวัดผลแต่ละเรื่องที่สอน และบอกจำนวนคาบเวลาที่ให้สอนด้วย แผนการสอนจึงเป็นเอกสารหลักสูตรที่สำคัญที่สุดสำหรับครูที่จะให้สอนเพื่อให้บรรลุผลตามหลักสูตร (สันต์ ชรรมบำรุง. 2527 : 131) ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ นำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง และการทดลองใช้แผนการสอน สาเหตุอาจเป็นเพราะการทดลองใช้แผนการสอนต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ผู้เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน และต้องทำให้เสียเวลาเพิ่มมากขึ้น อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวต้องปฏิบัติภารกิจอย่างอื่นด้วยประกอบกับอาจารย์ผู้สอนก็มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่สอนเป็นอย่างดี จึงไม่จำเป็นต้องทำการทดลอง และปรับปรุงแผนการสอนก่อนนำไปใช้จริง (สัจจวรรณ ทรรพวุธ. 2533 : 74)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย คือ จัดให้มีการสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน จัดหาสื่อต้นแบบเพื่อใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่มีหน้าที่โดยตรงในการใช้สื่อการเรียนการสอน และอาจไม่ได้รับการศึกษาอบรมในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนมาโดยเฉพาะ ประกอบกับอาจารย์ผู้สอนขาดการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารจึงไม่สามารถบริหารงานด้านนี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เต็มที่นัก (สัจจวรรณ ทรรพวุธ. 2533 : 76)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย คือ นำผลการทดลองการใช้สื่อการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไข

สำรวจปริมาณและคุณภาพสื่อการเรียนการสอน และได้รับงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนยังมีภาระหน้าที่อื่นอีกนอกเหนือจากการสอน เช่น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มกิจกรรม หน่วยงานทะเบียนและวัดผล จึงไม่มีเวลาว่างเพียงพอสำหรับการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนและสำรวจสภาพของสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้รับงบประมาณในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนจำนวนจำกัด (อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์. 2530 : บทคัดย่อ)

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย คือ ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันผลิตสื่อ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ ผลอุทิศ (2526 : 106) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน อยู่ในระดับมาก คือ ให้ความสะดวกในการซื้อวัสดุและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ ดังที่ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2529 : 28) ได้กล่าวสรุปถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ว่าผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยความสะดวก จัดสรรงบประมาณ บริหารอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอนให้มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายในหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ผลข้อนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์. (2530 : 234) ที่สรุปไว้ว่าจำนวนวิทยากรหรือผู้ชำนาญพิเศษที่ทางวิทยาลัยได้เชิญมาบรรยายให้นักศึกษาฟังมีจำนวนน้อย

อาจารย์ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงานอยู่ในระดับมาก คือ การใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์. (2530 : 228) ที่พบว่าการใช้ห้องฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ส่วนใหญ่มีโอกาสนำห้องฝึกปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ศึกษาดูงาน และเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วินิช บุญยู่ (2529 : บทคัดย่อ)

ที่พบว่าโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ หรือสถานที่ประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน และ ดาวรุ่ง วีระกุล (2529 : บทคัดย่อ) ได้สรุปไว้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับโรงฝึกงานน้อย

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด จัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงฝึกงานอย่างเป็นระบบ จัดวัสดุให้ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเครื่องมือและเครื่องจักร จัดระบบการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน จัดให้มีระบบระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน จัดให้มีระบบการควบคุมการทำงานของเครื่องมือเครื่องจักร และจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม แสดงว่านักศึกษาอาจไม่มีความมั่นใจในตัวเองในการแสดงความคิดเห็นในด้านดังกล่าวทำให้ผลออกมาอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก คือ ให้อิสระอาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้เข้ารับการอบรมสัมมนา และร่วมมือกับอาจารย์ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม ปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้ครูอาจารย์ให้ศึกษาต่อ สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับผู้สอน (สัจด์ อุทรานันท์. 2532 : 32)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก คือ กำหนดให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527 : 235) ได้เสนอเทคนิคการสอนโดยการมอบหมายงานให้ทำหรือการค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนด้วยตัวเอง และเป็นที่ยอมรับกันว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสัมผัสกับสิ่งนั้น ๆ โดยตรง

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย คือ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน ซึ่งก็พอจะเกี่ยกับได้กับผลการวิจัยของ วินิจ บุญอยู่ (2529 : บทคัดย่อ) ในระดับชั้นโรงเรียนมัธยมซึ่งพบว่าไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้พื้นฐานวิชาชีพแก่ผู้เรียนได้

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารปฏิบัติในการใช้หลักสูตรด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จัดพิมพ์และอัดสำเนาข้อสอบซึ่งเป็นบริการความสะดวกให้กับอาจารย์และชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการประเมินผล ทั้งนี้เพราะการประเมินผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้สอนเห็นความสำคัญของการประเมินผล รวมทั้งการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอจะเป็นการช่วยทำให้ข้อสอบมีความสมบูรณ์ที่สุด และสะดวกต่อการนำไปใช้เพื่อประเมินผลผู้เรียนได้เป็นระบบต่อเนื่อง เป็นไปตามหลักการวัดผลประเมินผลที่ดี (สัจจวรรณ ทรพรพสุ. 2533 : 80)

อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก คือ ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตยา เพิ่มผล (2530 : 145) ที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนทุกคนได้ชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นการช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการสอนมากที่สุด (สัจจวรรณ ทรพรพสุ. 2533 : 81) ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช. (2524 : 56) พบว่า กิจกรรมการประเมินผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้บ่อยมากคือ การประเมินผลโดยการสอบข้อเขียน ประเมินโดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ เจตคติและนิสัยในการทำงาน การวัดผลวิชาชีพที่ต่างจากวิชาสามัญโดยทั่วไป ปรีชา ชาดิมาลากร (2524 : 56) เสนอว่าการวัดผลตลอดขั้นตอนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ และการวัดผลด้านเจตคติ และนิสัยในการทำงาน ซึ่งดูจากการค้นคว้า และงานที่มอบหมายให้ทำโดยครูเป็นผู้สังเกต

และประเมินจากการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักศึกษามีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประเมินผลโดยการทดสอบภาคทฤษฎี ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา ประเมินจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ซึ่งแจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ประเมินจากการทำรายงานและการค้นคว้า ประเมินโดยการทดสอบภาคปฏิบัติ ประเมินจากการสังเกตและกระบวนการปฏิบัติงาน นำข้อบกพร่องจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ทราบผลจากการประเมินทุกครั้ง และชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งคงเป็นเพราะนักศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินผลจึงแสดงความคิดเห็นออกมาในลักษณะปานกลางทั้งหมด

ส่วนที่ 2 ปัญหาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน มีประเด็นนำไปสู่การอภิปรายดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการเตรียมบุคลากรที่สำคัญ คือ การสนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุนิษฐ์ (2530 : 246) เกี่ยวกับหลักสูตรการสื่อสารในวิทยาลัยครู พบว่า ยังมีปัญหาด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนวิชาชีพ ต้องจ้างอาจารย์พิเศษจากภายนอกมาช่วยทำการสอน

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการเตรียมบุคลากรที่สำคัญ คือ การรับเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาด้วยตนเอง และการศึกษาการดูงานจากสถาบันอื่น ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช. (2533 : 156) พบว่าปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการขาดเอกสารหลักสูตรสำหรับศึกษาค้นคว้า และสัจจิวรรณ ทรรพวุฒ. (2533 : 83) พบว่าควรส่งอาจารย์ผู้สอนไปศึกษาเพิ่มเติม และไปศึกษาดูงานตามความต้องการ

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการเตรียมบุคลากรที่สำคัญ คือ การจัดประชุมชี้แจงก่อนลงทะเลเรียนเรือนจากฝ่ายวิชาการ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตชา เพิ่มผล. (2530 : 146) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเนื่องจากวิทยาลัยไม่ได้จัดปฐมนิเทศการเรียนเฉพาะโปรแกรมวิชาให้แก่ศึกษา

ด้านการจัดทำแผนการสอน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดทำแผนการสอนที่สำคัญ คือ การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกันกับอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน การดำเนินการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือให้อาจารย์ผู้สอนสามารถจัดทำแผนการสอนได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง เพื่อบรรลุจุดหมายของการสอนที่กำหนดไว้ผู้บริหารควรปฏิบัติภารกิจด้านนี้เพิ่มมากขึ้น โดยการประสานงานภายในสหวิทยาลัยให้อาจารย์ผู้สอนสาขาเดียวกันมาจัดทำแผนการสอนร่วมกัน รวมทั้งกำหนดเป็นนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติ (สัจจวรรณ ทรรพวุธ. 2533 : 82)

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดทำแผนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดรายชื่อหนังสือและเอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตชา เพิ่มผล (2530 : 146) ที่สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูไว้ว่า ชาติสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังมีปัญหาในด้านการจัดทำเอกสารประกอบการสอน เพราะขาดเอกสาร ตำราประกอบการศึกษาค้นคว้า

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การจัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน ซึ่ง สัจจวรรณ ทรรพวุธ (2533 : 83) ได้ศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริการด้านสื่อการเรียนการสอนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ

คือ งบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณศิริ. (2528 : 133) ได้ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรทศวรรษศาสตร์ ในวิทยาลัยครู พบว่า งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอทำให้มีปัญหาในการที่จะผลิต หรือจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ มีผลทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร

นักศึกษาล้วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา ทัพพะกุล ฌอชญา (2533 : 83-84) ที่ได้วิจัยปัญหาและความต้องการการใช้สื่อ ในวิทยาลัยเทคนิค แล้วเสนอว่า ควรมีการปรับปรุงสภาพของสื่อการเรียนการสอน ให้ทันกับเทคโนโลยี และสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงานที่สำคัญ คือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน ซึ่งก็สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วินิช บุญยี่ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน อาชีพ พบว่า โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับความรู้ทางด้านวิชาชีพให้แก่ นักเรียนได้

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเตรียมสถานที่ในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การเตรียม อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรไว้อย่างเหมาะสม การจัดหาและการจัดซื้อวัสดุฝึก และอุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์ (2530 : 232) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรการสื่อสารในวิทยาลัยครู พบว่า สถานที่ใช้สอน และห้องฝึกปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอ และผลการวิจัยของ วิลเลียมส์ (williams III. 1989 : 116) ที่ได้ประเมินการใช้หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษาในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่รู้สึกว่าการสนับสนุนจาก กรมการฝึกหัดครูในด้านเครื่องมือเครื่องจักร และวัสดุฝึกงาน วัสดุการสอน และงบประมาณสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเครื่องมือ เครื่องจักรชำรุดเสียหายมาก

ที่ยังมีเหลือก็ล้ำสมัย

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงานที่สำคัญ คือ การจัดให้มีระบบระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน ซึ่งควรปรับปรุงสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติงานให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน เช่น ติดตั้งพัดลม เพื่อระบายอากาศภายในโรงฝึกงาน (นิรุติ จันทนะทรัพย์ 2536 : 140)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการ ด้านเอกสาร ตำรา ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์ (2530 : 248) ที่ศึกษาการใช้หลักสูตรการสื่อสารในวิทยาลัยครู พบว่าผู้บริหารไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ กันตยา เพิ่มผล (2530 : 146) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่ายังขาดเอกสารตำราสำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้า

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การใช้อุปกรณ์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหลายชนิด การใช้อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะใช้ตามที่พอหาได้ และอุปกรณ์การสอนที่ใช้มากที่สุดก็คือ ของจริง (สุวรรณศิริ 2528 : 123)

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินิช บุญอยู่ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนได้

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช (2533 : 164) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจ ในวิทยาลัยครู พบว่าผู้บริหาร ยังไม่ได้จัดให้มีการวิเคราะห์ และจัดทำข้อสอบที่เป็นมาตรฐาน

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การขาดการทดสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตยา เพิ่มผล (2530 : 147) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า ผู้สอนมีปัญหาเพราะขาดความชำนาญในการวัดผลภาคปฏิบัติ

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลให้ผู้เรียนได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528 : 134) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า หลังจากการประเมินผลแล้วอาจารย์ไม่ชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาได้รับทราบ นอกจากนั้น กันตยา เพิ่มผล (2530 : 147) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาไม่ค่อยได้รับทราบข้อบกพร่องของตนเองหลังจากการวัดผล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ มีประเด็นควรนำไปสู่การอภิปรายดังนี้

1. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ เสนอให้เพิ่มอัตรากำลังด้านผู้สอน ควรส่งเสริมการจัดทำแผนการสอน ควรสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ และควรจัดทำข้อสอบให้มีมาตรฐาน จะเห็นได้ว่าจากข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ เหล่านี้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับปัญหาและการใช้หลักสูตรซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้น่าจะได้นำไปพัฒนาถึงความเป็นไปได้ เพื่อจะได้ปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะตรงกับผู้บริหารในทุก ๆ ด้านที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 อันแสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนต่างมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับว่าถ้าหากได้มีการปฏิบัติและจัดให้มีตามข้อเสนอแนะแล้ว ก็จะทำให้การดำเนินการใช้หลักสูตรโปรแกรม

วิชาอุตสาหกรรมศิลป์บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

3. ข้อเสนอแนะของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ได้ให้ข้อเสนอแนะที่ตรงกับผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร ที่ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย และยังมีล้าสมัยอยู่มาก ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุง พัฒนาให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ และสมบูรณ์มากขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อเสนอแนะของประชากรทั้ง 3 กลุ่มนอกจากจะมีความสอดคล้องซึ่งกันและกันแล้ว ยังสอดคล้องกับลักษณะของปัญหา และการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์อีกด้วย ซึ่งนับได้ว่าปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้ใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ กำลังประสบอยู่ และมีความต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป อันจะเป็นการช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา หรือประชุมชี้แจงก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรใหม่มาใช้ทุกครั้ง และสนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม อาจารย์ผู้สอนควรมีโอกาสได้ศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน หรือเข้าอบรมระยะสั้น เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอน

ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ควรจัดประชุมชี้แจง หรือจัดโครงการแนะนำการเลือกรายวิชาที่จะเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อก่อนที่จะตัดสินใจเลือกรายวิชาเรียนตามความต้องการของตนเอง

2. ด้านการจัดทำแผนการสอน

ผู้บริหารควรมีการประสานงานกับกลุ่มวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเพื่อดำเนินการจัดทำแผนการสอน และเอกสารประกอบการสอนร่วมกัน

อาจารย์ผู้สอนควรมีการทดลองใช้แผนการสอน และนำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน เช่น จัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อ สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานด้านสื่อ และสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนควรมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เช่น มีการทดลองใช้และนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเลือกและการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด

4. ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน โดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้กับผู้สอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

อาจารย์ผู้สอนควรได้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ และหาประสบการณ์ และนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงฝึกงานให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การติดตั้งระบบระบายอากาศ การติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร และระบบการรักษาความปลอดภัย

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรมีการประสานงานกับกลุ่มวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเพื่อดำเนินการจัดทำแผนการสอน และเอกสารประกอบการสอนร่วมกัน

อาจารย์ผู้สอนควรมีการทดลองใช้แผนการสอน และนำผลการทดลองการใช้แผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน เช่น จัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อ สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานด้านสื่อ และสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนควรมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนก่อนที่จะนำไปใช้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เช่น มีการทดลองใช้และนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเลือกและการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอนที่ชำรุด

4. ด้านการจัดและบริหารโรงฝึกงาน

ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโรงฝึกงาน โดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้กับผู้สอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

อาจารย์ผู้สอนควรได้ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในการใช้เครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนการรักษาความปลอดภัย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ และหาประสบการณ์ และนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงฝึกงานให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การติดตั้งระบบระบายอากาศ การติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร และระบบการรักษาความปลอดภัย

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนจัดบริการเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมศึกษา เพื่อให้อาจารย์ผู้สอน ได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

อาจารย์ผู้สอนควรมีการเชิญวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาร่วมถ่ายทอด ความรู้ให้กับผู้เรียนในรายวิชาที่ผู้สอนไม่มีความชำนาญ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เพิ่มขึ้น

นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการเชิญ วิทยากรที่มาให้ความรู้

6. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรสนับสนุนและดำเนินการให้อาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกันในกลุ่ม สหวิทยาลัยร่วมกันจัดทำข้อสอบมาตรฐาน และจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้าน การประเมินผลให้ความช่วยเหลือซึ่งจะทำให้การวัดและประเมินผลมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

อาจารย์ผู้สอนควรชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

นักศึกษาควรจะพัฒนาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นหลังจากทราบผลจากการประเมิน ในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการประเมินผลการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อคุณภาพของบัณฑิตโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรที่ผลิตครูอุตสาหกรรมในโปรแกรมวิชาอื่น ๆ

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรเทคโนโลยี

อุตสาหกรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอรายงานการวิจัยบทนี้ เป็นบทย่อและสรุปผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญคือ ความมุ่งหมายของการศึกษา ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย รวมทั้งการอภิปรายผล และการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ เกี่ยวกับ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ผู้บริหารตำแหน่ง รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหัวหน้าภาควิชาทัศนศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 12 คน อาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 28 คน และนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 160 คน ในวิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย และวิทยาลัยครูสกลนคร รวมประชากรทั้งหมด 200 คน

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ ช่างกว้าง. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ใน
โรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- กันตชา เพิ่มผล. การใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ระดับอนุ
ปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู, วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์มหา
วิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- กานดา พูลลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ, 2530.
- การฝึกหัดครู, กรม. หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาการศึกษา พุทธศักราช 2530,
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2530.
- _____. รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาศิลป-
ศาสตร์ สหวิทยาลัยทักษิณ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึก
หัดครู, 2533.
- _____. แผนการรับนักศึกษา ปีการศึกษา 2535. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรม
การฝึกหัดครู, 2535.
- จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. การพัฒนาหลักสูตร. ภูเก็ต : แผนกบริหารการศึกษา
วิทยาลัยครู ภูเก็ต, 2528.
- _____. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. ภูเก็ต : แผนกบริหารการศึกษา
วิทยาลัยครู ภูเก็ต, 2528.
- เจียรนัย ศิริสวัสดิ์. การประเมินหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอน
ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526. อัดสำเนา.

- ฉัตรนภา พรหมหา. ปัญหาการใช้หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ของ
อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ. อุดรดิตถ์ : คณะ
 วิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์, 2523.
- ฉลวย ธีระเผ่าพงษ์. อุตสาหกรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร,
 2532.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อุษงษา. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ :
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ชัยพร วิชชาวุธ. "การสอนในระดับอุดมศึกษา," ใน การสอนและการวัดผลการ
ศึกษา. หน้า 7-11. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ดาวรุ่ง วีระกุล. การติดตามผลการนำหลักสูตรสาขาวิชาอื่นไปใช้ในวิทยาลัยครู
เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2529. เชียงใหม่ : วิทยาลัยครูเชียงใหม่,
 ม.ป.ป.
- ฉีก บัญเรือกรอด. "การใช้หลักสูตรและบริกรงานสอน," ใน สรุปทัศน์.
 3(2) : 42-51 ; กุมภาพันธ์ 2521.
- ทองพูน กิ่งนาค. "การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตร ปวช. 2530 สาขาวิชา
 ช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ใน
 วิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคกลาง," ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชา
การเรื่องการวิจัย ทางการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. หน้า
 1171. กรุงเทพฯ : ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา, 2533.
- ชวิษฐ์ชัย ชัยจิรฉาษากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
 2527.
- _____. จุดหมายสำหรับการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรแนวคิด และแนว
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527.

- ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- นางเยาว์ อุทธิเรืองเดช. การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการโปรแกรม วิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- นิเชต สุนทรพิทักษ์. "กผ. ปรับหลักสูตรใหม่," มติชน. 17 สิงหาคม 2535. หน้า 19.
- นิรุติ จันทนะทรัพย์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนของคณะวิชา อดสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- นิมมวล ทศวัฒน์. "การวัดผลการเรียนการสอน," ใน การฝึกสอน. หน้า 67. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.
- บุญมี เฌรชอด. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," ใน เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด. หน้า 17. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529.
- บุญศักดิ์ ใจจงกิจ. เทคโนโลยีอาชีวศึกษาทางอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2519.
- บุญสม ศิริชานันท์. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 แผนการเรียนวิชาอาชีวศึกษาประเภททางอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2529. อัดสำเนา.
- บำรุง สุขพรรณ. ระบบสื่อสารในสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ประมาณ สะกิมิ. "สื่อการสอน," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 1 : 25 - 27 ; มกราคม - มีนาคม 2529.

- ประเวศ ยอดยิ่ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรม
ทางด้านสื่อการสอนในปี พ.ศ. 2533. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ
 : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2523. อัดสำเนา.
- ปรีชา ชำติมาลากร. "ความเข้าใจในวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา," ใน รายงานการวิจัยคณะวิชาอุตสาหกรรมศิลป์. หน้า 54-
 55. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร, 2524.
- ปรีชา กัททะกุล ฅอชญา. การศึกษาปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียน
การสอนของครูไฟฟ้ากำลัง ในวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา. วิทยา
 นิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ,
 2533. อัดสำเนา.
- ปรีชา เศรษฐีธร. หลักการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ.
 ก้านพงเพชร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครู
 ก้านพงเพชร, 2527.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. การจัดกิจกรรมการเรียนสำหรับอุตสาหกรรมศิลป์. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาพื้นฐานอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2534.
- _____. บทความทางวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2534.
- _____. หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษาและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2532.
- ผจก ันธชวณะ. การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญ,
 2531.
- พัฒนา ธิติเสรี. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรปริญญาตรี ของ
สภาการฝึกหัดครู. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2521. อัดสำเนา.

- พริยา เลหาไพศาล. "สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช 2527 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 - 8," ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการศึกษา และวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษา. หน้า 1179. กรุงเทพฯ : ชมรมผู้สนใจงาน วิจัยทางการศึกษา, 2533.
- พิสิฐ เมฆาภักท และธีระพล เมธิกุล. ยุทธวิธีการสอนวิชาเทคนิค กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2531.
- พงศ์ หรดาล. การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาเชิงระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน อุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2531.
- พงษ์เกษม ขวาชอง. การจัดและบริหารโรงงาน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย ครูพระนคร, 2531.
- ภาวิดา หาญวัฒนกุล. การใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ภิญโญ สาทร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. "พระบรมราชโองการพระราชทาน แก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน," วารสารมิตรครู. (15) : 3 ; สิงหาคม 2520.
- ลัดดา ศุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- วันชัย คงเพ็ชร. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- วาเคนเนอร์ และคณะ. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้า พระนครเหนือ, 2520.

- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง กรมวิชาการ. การศึกษาสถานภาพของการจัดการเรียนวิชาชีพ และการใช้แหล่งวิชาการ สถานประกอบการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2524.
- วิชัย ราชศิริ. ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. "การวิจัยที่จำเป็นต่อการปฏิบัติเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. ตุลาคม - ธันวาคม 2530.
- _____. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- _____. "การสอนในระดับอุดมศึกษา," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 5 : 77 - 78 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2529.
- _____. พัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2528.
- วิชัย แหวนเพชร. เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา. คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2530.
- วิชัย แหวนเพชร. "แนวทางการทำวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมศึกษา," ใน พิมพ์เนศวร. หน้า 33. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร, 2535
- วินัย บุญอยู่. การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพื้นฐานวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วิรัช กุมทมาศ. การจัดระบบการสอนการงานและอาชีพ. นนทบุรี : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.
- วีระ ไชยศรีสุข. การศึกษาเจตคติและความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรสายวิชาชีพครูและสายวิชาชีพอื่น. กรมการฝึกหัดครู, ม.ป.ป.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช

2521. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา 2532.

สกลนคร, วิทยาลัยครู. คู่มือวิชาการนักศึกษาใหม่. สกลนคร : สำนักส่งเสริม
วิชาการ วิทยาลัยครูสกลนคร, 2532.

_____. สรุปแผนการพัฒนาศึกษาในระยะที่ 6. สกลนคร : กองแผนงาน
วิทยาลัยครูสกลนคร, 2534.

สงวนศักดิ์ เดชคง. การวิเคราะห์หลักสูตรการฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการ
ศึกษาศาสตร์ชั้นสูงสายประถมศึกษา พุทธศักราช 2524. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

สมพร ปาละจุม. สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในทัศนะ
ของครูใหญ่ และผู้ปกครองในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

สัจจวรรณ ทรรพาส. การศึกษาระบบการใช้หลักสูตรครุศาสตร์ วิชาเอกวิทยา
ศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยรัตน
โกสินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สัจจิต อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : วงเดือน
การพิมพ์, 2526.

_____. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สวัสด์ ผลอุทิศ. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2519 และ
หลักสูตรแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2523-2524. สกลนคร : วิทยาลัยครู-
สกลนคร 2526.

สมศักดิ์ ศรีมาโนชน. การวิเคราะห์และติดตามผลการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู
สาขาการศึกษาพุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสมเด็จพระเจ้า
พระยา, 2532.

- สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาการอื่นในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2530.
- สายหยุด จำปาทอง. การฝึกหัดครูอดีต ปัจจุบันและอนาคต. นครราชสีมา : วิทยาลัยครูนครราชสีมา สหวิทยาลัยอีสานใต้, 2532.
- สุวรรษา สุวรรณศิริ. สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- สุจินต์ วิสวธีรานนท์. ระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2523.
- สุชาติ ลิวิสุขไพบูลย์. เทคนิคและวิธีการสอนวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครู ศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2527.
- สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์. อุตสาหกรรมศิลป์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- สุนน อมรวิวัฒน์. "คำถาม คำตอบบางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา," ใน หลักสูตรประถมศึกษา. หน้า 6-7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- สมิตร คุณานุการ. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.
- สุวิทย์ ชี้อย่าง. สภาพ และปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- สันต์ ธรรมบำรุง หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- เสริมศรี ไชยศรี. ระบบหลักสูตร-การสอน. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.

- โสภณ โสมดี. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลัก
สูตรกลุ่มการทำงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526. อัดสำเนา.
- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ. หลักความปลอดภัยทั่วไป. กรุงเทพฯ : ฝ่าย
อุปกรณ์ช่างอบรม, 2522.
- อนันต์ รัศมี. การจัดและบริหารโรงฝึกงาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะ
ศิลปกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- อภิรักษ์ บุญศักดิ์เสรี. "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับ
สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด ในโรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา,"
ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการศึกษา
และวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. หน้า 1162. กรุงเทพฯ : ชมรมผู้สน
ใจงานวิจัยทางการศึกษา, 2533.
- อัญชี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ชำวีวรรณ. หลักการสอนและการเตรียมประสบ
การณ์ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวน
สุนันทา, 2523
- อุทุมพร ทองอุไร. การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปรีชาการพิมพ์,
2520
- อบรม สนิทบาล. คู่มือฝึกสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- อรอนงค์ อิงคะสุวนิชย์. การใช้หลักสูตรการสื่อสารและการโฆษณา ระดับอนุปริญญา
พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาล
งกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- อำนวย เลิศชัยนดี. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อำนวยการพิมพ์, 2533.

- Best, John. W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1970.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York : Harper, 1970
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3 rd ed. New York : McGraw Hill, 1973.
- Kinder, James Screngo. Audio - visual Materials and Techniques. 2nd ed. New York: American Book Company, 1959.
- Malay Donald A. The Industrial Arts Teacher's Handbook: Technique, Principle and Method. Boston : Allyn and Bacon, 1978.
- Saylor, J. Galen and William M. Alexander. Planning Curriculum for school. New York : Halt, Rinelhart and Winston, 1974.
- Schmitt, M.L. and J.L. Taylor. Planning and Desitning Functional Facilities for Industrial Arts Education. Washington D.C. : office of Education, U.S. Gov't Printing office, 1968.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace World, 1962
- Williams, III and Walter Rolin. A Review and Evaluation of Industrial Education Programs in the United Teachers Colleged and Five Year Plan in Technology Education for The Kingdom of Thailand. Bangkok : Pranakorn Teachers College, 1989.

מדנהאדדע

การคำนวณ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่กราบทูลช่วยตรวจแบบสอบถาม

1. อาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิ์จินดา	คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
วิทยาลัยครูพระนคร
2. รองศาสตราจารย์ทวน พินทุพันธ์	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
3. ดร.พนมพร ชันขวิไชย	คณะวิชาครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสกลนคร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุทธศักดิ์ ชัมแสน	คณะวิชาครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสกลนคร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี สมพงษ์	คณะวิชาครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสกลนคร

ที่ หม 1007/ 0514

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มีนาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายจรูญ ขาวสีจาน เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.บรรชา รัตนชัย

ประธาน

ผศ.พูนเกียรติ ประถมบุตร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ศึกษา

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0950

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มิถุนายน 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายจรูญ ขาวสีจาน เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
ในสทวิทยาลัยอีสานเหนือ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.บรรชา รัตนชัย

ประธาน

ศส.พูนเกียรติ ประถมบุตร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการให้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ผู้วิจัย นายจรูญ ขาวสีจาน

สาขาวิชา อุตสาหกรรมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2536

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ท่านได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ขอความกรุณาท่านตอบให้ตรงกับระดับการปฏิบัติ และสภาพปัญหาของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม และพัฒนาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

(นายจรรยา ขาวสีจาน)

นิสิตปริญญาโทอุตสาหกรรมศึกษา

มศว. ประสานมิตร

คำชี้แจง ผู้บริหารหมายถึง รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหัวหน้าภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์

คำแนะนำ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบผสมมีอยู่ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ ตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ และปัญหาของท่าน และตอนท้ายเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละด้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย	มีปัญห	ไม่มีปัญห
	5	4	3	2	1		
0 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้.....		./.....				./.....	
00 สำนวความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน.....				./.....			./.....

ในข้อ 0 ท่านให้คะแนน 4 และทำเครื่องหมาย / ในช่องที่มีปัญหา หมายความว่าท่านได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในระดับมาก และมีปัญหาเกี่ยวกับการเชิญวิทยากร

ในข้อ 00 ท่านให้คะแนน 2 และทำเครื่องหมาย / ในช่องไม่มีปัญหา หมายความว่าท่านได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอนอยู่ในระดับน้อย และไม่มีปัญหาในการสำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
	5	4	3	2	1		
การเตรียมบุคลากร							
1. จัดประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรแก่ผู้สอน.....							
2. จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยศึกษานิเทศ กรรมการฝึกหัดครู.....							
3. แจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาด้วยตนเอง.....							
4. สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น.....							
5. สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น.....							
6. สนับสนุนให้ศึกษาดูงานจากสถาบันอื่น.....							
7. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว.....							
8. สํารวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดสอน.....							
9. จัดบุคลากรผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ.....							
10. สนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม.....							

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

ผู้วิจัย นายจรูญ ขาวสีจาน

สาขาวิชา อุตสาหกรรมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2536

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ท่านได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ขอความกรุณาท่านตอบให้ตรงกับระดับการปฏิบัติ และปัญหาของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม และพัฒนาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัด และบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

(นายจรรยา ขาวสีจาน)

นิสิตปริญญาโทอุตสาหกรรมศึกษา

มศว. ประสานมิตร

คำชี้แจง อาจารย์ หมายถึงผู้สอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์สังกัดภาควิชา
หัตถศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์

คำแนะนำ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบผสมมีอยู่ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มีลักษณะ
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียว
จาก 2 คำตอบ ตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ และปัญหา
ของท่าน และตอนท้ายเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละ
ด้านของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ข้อความถาม	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
	5	4	3	2	1		
0 เข้าประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตร...	...	...		./.		...	./.
00 ได้รับการสนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น.	...	./.		...		./.	...

ในข้อ 0 ท่านให้คะแนน 2 และทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ไม่มีปัญหาหมายความว่าท่านเข้าประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย และไม่มีปัญหาในการเข้าประชุม

ในข้อ 00 ท่านให้คะแนน 4 และทำเครื่องหมาย / ในช่องที่มีปัญหาหมายความว่าท่านได้รับการสนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้นอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการเข้ารับการอบรมระยะสั้น

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ เลย	มี ปัญหา	ไม่มี ปัญหา
	5	4	3	2	1		
<u>การจัดทำแผนการสอน</u>							
1. ศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน...	...	...	...	...	...	...	...
2. วิเคราะห์เนื้อหาที่สอนทั้งหมดเพื่อจัดทำ แผนการสอน.....	...	...	...	...	...	...	...
3. กำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน.....	...	...	...	...	...	...	...
4. จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอนก่อนหลัง.....	...	...	...	...	...	...	...
5. กำหนดระยะเวลาสอนให้เหมาะสมกับ เนื้อหา.....	...	...	...	...	...	...	...
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้ สอดคล้องกับเนื้อหา.....	...	...	...	...	...	...	...
7. กำหนดสื่อการเรียนรู้การสอนให้เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนรู้การสอน.....	...	...	...	...	...	...	...
8. กำหนดวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน.....	...	...	...	...	...	...	...

[illegible]

[illegible]

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ผู้วิจัย นายจรูญ ขาวสีจาน

สาขาวิชา อุตสาหกรรมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2536

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ท่านได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ขอความกรุณาท่านตอบให้ตรงกับระดับการปฏิบัติ และสภาพปัญหาของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม และพัฒนาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ การเตรียมบุคลากร การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

(นายจรรยา ขาวสีจาน)

นิสิตปริญญาโทอุตสาหกรรมศึกษา

มศว. ประสานมิตร

คำชี้แจง นักศึกษาหมายถึงนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 4 ที่เรียนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

คำแนะนำ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบผสมมีอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ ตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ และปัญหาของท่าน และตอนท้ายเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละด้านของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ข้อความถาม	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย	มีปัญห	ไม่มีปัญห
	5	4	3	2	1		
0 ได้รับการปฐมนิเทศจากภาควิชา ก่อนเปิดภาคเรียน.....				./.			./..
00 สำนวความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะเปิดสอนแต่ละวิชา.....		./.				./..	

ในข้อ 0 ท่านให้คะแนน 2 และทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ไม่มีปัญหา หมายความว่าท่านได้รับการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมนิเทศจากภาคศึกษาก่อนเปิดภาคเรียนอยู่ในระดับน้อย และไม่มีปัญหาในการปฐมนิเทศ

ในข้อ 00 ท่านให้คะแนน 4 และทำเครื่องหมาย / ในช่องที่มีปัญหา หมายความว่าท่านได้รับการปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะเปิดสอนอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการสำรวจความพร้อมของผู้เรียน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย	มีปัญห	ไม่มีปัญห
	5	4	3	2	1		
6. ประเมินจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ.....							
7. ประเมินจากการทำรายงาน และการค้นคว้า.....							
8. ผู้เรียนได้รับทราบผลจากการประเมินทุกครั้ง.....							
9. ชี้แจงข้อบกพร่อง ที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบ.....							
10. นำข้อบกพร่องจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน.....							
11. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ).....							
.....							

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นามจริง	ชื่อสกุล ขาวสีจาน
เกิดวันที่	17 มกราคม 2503
สถานที่เกิด	1 หมู่ 4 ต.บ้านมะค่า อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านพักวิทยาลัยครูสกลนคร ต.บ้านธาตุนาเวจ อ.เมือง จ.สกลนคร
เริ่มรับราชการ	17 พฤศจิกายน 2529 วิทยาลัยครูสกลนคร อ.เมือง จ.สกลนคร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยครูสกลนคร อ.เมือง จ.สกลนคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2519 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิริวิทยากร อ.เมือง จ.นครราชสีมา พ.ศ. 2522 ปวช.(ช่างกลโรงงาน) วิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา พ.ศ. 2524 ปวส.(ช่างกลโลหะ) วิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา พ.ศ. 2528 คบ.(อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูพระนคร พ.ศ. 2537 กศ.ม.(อุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ ฯ

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ

194

บทคัดย่อ

ของ

จรรยา ขาวสีจาน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

มีนาคม 2537

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร วิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดและบริหารโรงฝึกงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารจำนวน 12 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 28 คน และนักศึกษาจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประมวลข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ คือ สนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความรู้ ความสามารถที่แจ้งให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน กำหนดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน ให้ความสะดวกในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ มีการใช้อาคารโรงฝึกงานในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ให้อิสระอาจารย์ผู้สอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีการจัดบริการพิมพ์ และอัดสำเนาข้อสอบ และมีการชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า มีปัญหาทุกข้อ แต่ที่มีปัญหามากคือ การที่ผู้บริหารสนับสนุนให้มีอัตรากำลังด้านผู้สอนอย่างเหมาะสม การศึกษาเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง การจัดประชุมชี้แจงแก่นักศึกษาก่อนลงทะเบียนเรียน การให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนร่วมกับอาจารย์วิทยาลัยอื่นที่สอนวิชาเดียวกัน การกำหนดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม การจัดศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน งบประมาณในการผลิตสื่อ การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การจัด

เตรียมสถานที่ในการเรียนการสอน งบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม การใช้
อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนหลายชนิด การร่วมกันวิเคราะห์ข้อสอบ การทดสอบ
ภาคปฏิบัติ และการชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบ

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF INDUSTRIAL ARTS PROGRAM
IN THE B.E. 2530 TEACHER EDUCATION CURRICULUM
AT THE NORTHEAST UNITED COLLEGES

AN ABSTRACT

BY

JAROON KHAOSEEJAN

Presented in Partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Industrial Education
at Srinakharinwirot University

March 1994

This study investigated the curriculum implementation of the Industrial Arts Program in the B.E. 2530 Teacher Education Curriculum at the Northeast United colleges. The implementation study was related to preparation of personnel, planning of instruction, using of teaching media, organizing and managing of workshop, directing of classroom activities, and evaluating of instruction.

The sample for this study comprised 12 administrators, 28 instructors, and 200 students. The instruments for collecting data were questionnaires on the opinion of administrators, instructors, and students concerning the practices and problems in implementing the Industrial Arts Program. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation.

The major findings could be concluded as follows :

1. As perceived by most administrators, instructors, and students, the curriculum of Industrial Arts Program had been implemented in all areas of this study. The practice was focused on supporting personnel to further their study; teaching subjects corresponding to individual's knowledge and ability; realizing the importance of instructional planning; specifying teaching content to be congruent with teaching objectives; facilitating material and equipment purchasing for practical works; giving the instructors freedom to operate classroom activities; assigning the students to do additional search; providing a service for printing and copying of test exam; and explaining an evaluation criteria to the students.

2. As perceived by the administrators, instructors, and students, there were problems in all areas for the curriculum implementation. The considerable ones consisted of providing appropriate students-teacher ratio; curriculum document self-study; pre-enrollment orientation; providing the same course instructors at different college to cooperate work in planning of instruction; specifying instructional media appropriate to each activity; having a service center for instructional media; having a budget for producing of media; improving instructional media; inviting resource persons to distribute knowledge; providing a space for instruction; supporting a budget for activities; using various instructional media; participating in analysis of test items; testing of practical works; and indicating short coming found from evaluation to the learners.